

МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГЭМД ЭНЕРЖИ РЕСУРС ХХК-ИЙН ОРУУЛЖ БУЙ ХУВЬ НЭМЭР

Энержи Ресурс ХХК-д зориулан бэлтгэв.

Улаанбаатар
2026 он

Агуулга

01

Монгол Улсын **эдийн засагт Энержи Ресурс ХХК-ийн** оруулж буй хувь нэмэр

02

Монгол Улсын **нэгдсэн төсөвт Энержи Ресурс ХХК-ийн** оруулж буй хувь нэмэр

03

Монгол Улсын **эдийн засгийн салбаруудад Энержи Ресурс ХХК-ийн** үзүүлж буй нөлөө

04

Монгол Улсын **нийгэмд Энержи Ресурс ХХК-ийн** оруулж буй хувь нэмэр

Тайланд ашигласан албан ёсны статистик болон хөндлөнгийн эх сурвалжийн мэдээллийн сонголт, боловсруулалт, тооцоолол, харьцуулалт, хэрэглэсэн аргачлал, арга зүйн үндэслэл болон судалгааг гүйцэтгэгчийн хийсэн тооцооллын үнэн зөв байдлыг Эм Эм Си Жи ХХК хариуцна. Энержи Ресурс ХХК-аас ирүүлсэн анхдагч мэдээллийг ирүүлсэн байдлаар ашигласан бөгөөд уг мэдээллийн анхдагч үнэн зөв байдал нь мэдээлэл нийлүүлэгч талын хариуцлагад хамаарна.

2. Үржүүлэгчийн нөлөө үзүүлж
нэмэлт эрэлтийг үүсгэж...

1. Нэмүү үнэ цэнийг бий болгож, ДНБ-
д шууд хувь нэмрээ оруулж...

3. Эдийн засгийн өсөлтийг
дэмжиж...

10. Орон нутгийн дэд бүтэц,
нийгмийн салбаруудад хөрөнгө
оруулалт хийж...

4. Нэг хүнд ногдох ДНБ-д хувь
нэмрээ оруулж, эдийн засгийн
өсөлтийг иргэдэд хүргэж...

9. Татвар, хураамжийг улс, орон
нутгийн төсөвт төвлөрүүлэн...

5. Хөрөнгө оруулалт, түүн
дотроо гадаадын шууд
хөрөнгө оруулалтыг хийж...

8. Үндэсний ханган нийлүүлэгчдийг
дэмжиж дотоодын эдийн засагт
хувь нэмрээ оруулж...

6. Цэвэр экспортын дүнгээр
гадаад худалдааны тэнцэлд
ээрэг нөлөө үзүүлж...

7. Хөрөнгө оруулалт, экспорт хийж
гадаад валютын нөөцийг
бүрдүүлж, ханшийг тогтворжуулж...

**ЭНЕРЖИ
РЕСУРС ХХК**

**Монгол Улсын
эдийн засагт**

01

Монгол Улсын эдийн засагт
Энержи Ресурс ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

Монгол Улсын ДНБ-д Энержи Ресурс ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлт, уналтын мөчлөгийг даган хувь нэмэр нь хэлбэлзэж ирсэн ч Энержи Ресурс ХХК-ийн бий болгосон нэмүү өртөг 2009–2025 онд 67 дахин өсөж, ДНБ-д эзлэх жин нь 0.2%-аас 1.0% болж нэмэгджээ.

Монгол Улсын ДНБ

Энержи Ресурс ХХК-ийн 2009–2025 оны хооронд бий болгосон нэмүү үнэ цэнэ

Энержи Ресурс ХХК-ийн бий болгосон нэмүү үнэ (Gross Value Added), ДНБ-д эзлэх хувь, оны үнээр, тэрбум төгрөг, %

Монгол Улсын 2025 оны ДНБ-д үзүүлсэн нийт нөлөө буюу үржүүлэгчийн нөлөө

Энержи Ресурс ХХК-ийн бий болгосон 1 төгрөгийн нэмүү үнэ цэн эдийн засагт дамжин нийт 2.05 төгрөгийн нэмүү үнэ цэн бий болгох нөлөөтэй.

Давлагаалсан нөлөө (Ripple Effect)

Шууд нөлөө

Компанийн үйл ажиллагаагаар
935.9 тэрбум төгрөг
нэмүү үнэ цэнийг бүтээж

Эхний давлагаа

534 ААН-ээс **1.6** их наяд төгрөг
үндэсний худалдан авалт хийж

451.1 тэрбум төгрөг нэмүү үнэ цэнийг бий болгож

Хоёр дахь давлагаа

Компанийн болон ханган нийлүүлэгчдийн
5.0 мянга ажиллагчдын орлого, өрхийн хэрэглээгээгээр

392.0 тэрбум төгрөг нэмүү үнэ цэнийг үүсгэжээ.

х 2.053
1,779.0

Нийт үржүүлэгч:

1.080 (шууд) + 0.521 (шууд бус) + 0.452 (өдөөгдсөн) = **2.053**

Нийт нөлөө: 866.5 х 2.053 = **1,779.0** тэрбум төгрөг

= Монгол Улсын ДНБ-ий 2.0%

Өдөөгдсөн үржүүлэгчийн нөлөө:

Ажиллагчдын орлого, хэрэглээгээр дамжин эдийн засагт бий болсон нэмүү үнэ цэн.

Компанийн 2.9 мянган ажиллагч болон 534 ханган нийлүүлэгчийн ажиллагчдын хэрэглээгээр дамжин 392.0 тэрбум төгрөгийн нэмүү үнэ цэн бий болжээ. Энэ нь **1 төгрөгийн суурь нэмүү үнэ цэн тутамд өрхийн хэрэглээгээр 0.452 төгрөгийн нэмүү үнэ цэн бий болгох “хоёр дахь давлагаа”-ны нөлөө юм.**

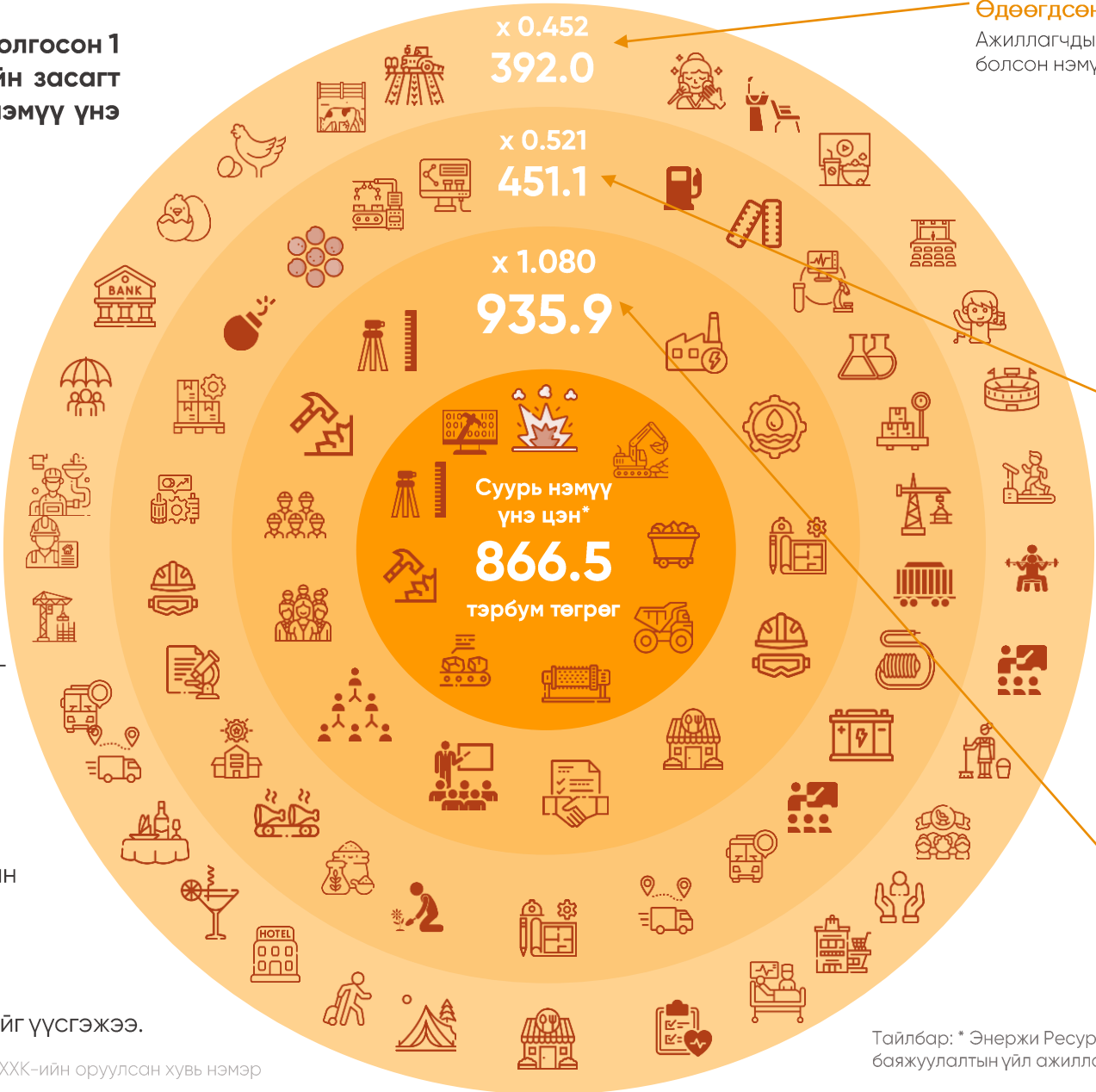
Шууд бус үржүүлэгчийн нөлөө:

Ханган нийлүүлэлтийн сүлжээгээр дамжин бий болсон нэмүү үнэ цэн.

2025 онд үндэсний 534 ханган нийлүүлэгчээс 1.6 их наяд төгрөгийн худалдан авалт хийж, тэдгээрээр дамжин 451.1 тэрбум төгрөгийн нэмүү үнэ цэн бий болгожээ. Энэ нь **1 төгрөгийн суурь нэмүү үнэ цэн тутамд ханган нийлүүлэгчдэд 0.521 төгрөгийн нэмүү үнэ цэн бий болгох “эхний давлагаа”-ны нөлөө юм.**

Шууд үржүүлэгчийн нөлөө:

Компанийн үйл ажиллагаанаас шууд бий болсон ашиг, цалин, татвар зэрэг нэмүү үнэ цэн.

Тайлбар: * Энержи Ресурс ХХК-ийн үндсэн үйл ажиллагаа буюу нүүрс олборлолт, баяжуулалтын үйл ажиллагаанаас бий болсон үнэ цэн буюу үржүүлэгчийн суурь.

Энержи Ресурс ХХК-ийн эдийн засгийн үржүүлэгчийн салбарын харьцуулалт

Энержи Ресурс ХХК-ийн нийт үржүүлэгч 2.053 байгаа нь Монгол Улсын уул уурхайн салбарын жишгээс 8.1%, Канадынхаас 27.0%-аар өндөр байна.

 Монгол Улсын уул уурхайн салбар*

Шууд		1.046
Шууд бус		0.426
Өдөөгдсөн		0.427
Нийт	Σ	1.899

Энержи Ресурс ХХК**

Шууд		1.080
Шууд бус		0.521
Өдөөгдсөн		0.452
Нийт	Σ	2.053

Канад улсын уул уурхайн салбар***

Шууд		1.189
Шууд бус		0.411
Өдөөгдсөн		0.018
Нийт	Σ	1.617

ЭНЕРЖИ РЕСУРС ХХК-ИЙН ГОЛ ЯЛГАРАЛ: Эдийн засагт дамжин тархах буюу “давлагаалсан нөлөө” өндөр

- Монгол Улсын уул уурхайн салбарын жишгээс бүх төрлийн үржүүлэгчдийн нөлөөгөөр өндөр байна. Ялангуяа Энержи Ресурс ХХК-ийн шууд бус нөлөө буюу ханган нийлүүлэлтийн сүлжээнд үзүүлж буй эдийн үр нөлөө харьцангуй сайн буюу салбарын дунджаас 22%-аар өндөр байна.
- Шууд үржүүлэгчийн Канадын жишгээс доогуур боловч ханган нийлүүлэлт болон ажиллагчдын хэрэглээгээр эдийн засагт дамжин тархах нөлөө өндөр байгаа нь нийт үржүүлэгчийг өсгөж байна.

Эх сурвалж: * Салбар хоорондын тэнцэл, YCX, 2024 он,
** Судлаачдын тооцоолол
*** Канадын статистикийн газар 2022 он, <https://www150.statcan.gc.ca/>

Энержи Ресурс ХХК-ийн эдийн засгийн үржүүлэгчийн компанийн харьцуулалт

Энержи Ресурс ХХК-ийн нийт үржүүлэгч 2.053 байгаа нь Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-ынхаас 13.9%, Оюу толгой ХХК-ийнхаас 26.5%-аар өндөр байна.

Оюу Tolgoi Оюутолгой ХХК*			Энержи Ресурс ХХК*			"ЭРДЭНЭТ ҮЙЛДВЭР" ТӨҮГ *		
Шууд		1.002	Шууд		1.080	Шууд		1.019
Шууд бус		0.296	Шууд бус		0.521	Шууд бус		0.285
Өдөөгдсөн		0.326	Өдөөгдсөн		0.452	Өдөөгдсөн		0.498
Нийт	Σ	1.623	Нийт	Σ	2.053	Нийт	Σ	1.802

ЭНЕРЖИ РЕСУРС ХХК-ИЙН ГОЛ ЯЛГАРАЛ: Эдийн засагт үзүүлэх нийт нөлөө уул уурхайн компаниудынхаас өндөр

- Ресурс ХХК-ийн шууд бус үржүүлэгч (0.521) буюу ханган нийлүүлэлтийн сүлжээнд үзүүлж буй эдийн үр нөлөө харьцангуй сайн буюу төрийн өмчит Эрдэнэт үйлдвэрийнхээс 83%-аар, гадаадын хөрөнгө оруулалттай Оюутолгой ХХК-ийнхаас 76%-аар тус тус өндөр байна.
- Харин өдөөгдсөн нөлөө буюу ажиллагчдын орлого, өрхийн хэрэглээнээс бий болж буй эдийн засгийн үр нөлөө Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-ынхаас бага зэрэг доогуур, Оюутолгой ХХК-аас өндөр байна.

Энержи Ресурс ХХК-ийн эдийн засгийн үржүүлэгчийн өсөлт

Энержи Ресурс ХХК-ийн эдийн засгийн нийт үржүүлэгч 2009–2025 онд 1.7 дахин өссөн бол 1 тэрбум төгрөгийн нэмүү үнэ цэнээс эдийн засагт дамжин бий болох нэмэлт нөлөө 4.5 дахин өсжээ.

2009 онд

Нийт үржүүлэгч

1.235

- 1.000

235

сая төгрөг

Эдийн засагт бий
болгосон нэмэлт нөлөө
(1 тэрбум төгрөгийн
нэмүү үнэ цэн тутамд)

2025 онд

Нийт үржүүлэгч

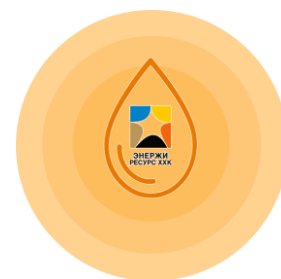
2.053

- 1.000

1.1

тэрбум төгрөг

Эдийн засагт бий
болгосон нэмэлт нөлөө
(1 тэрбум төгрөгийн
нэмүү үнэ цэн тутамд)

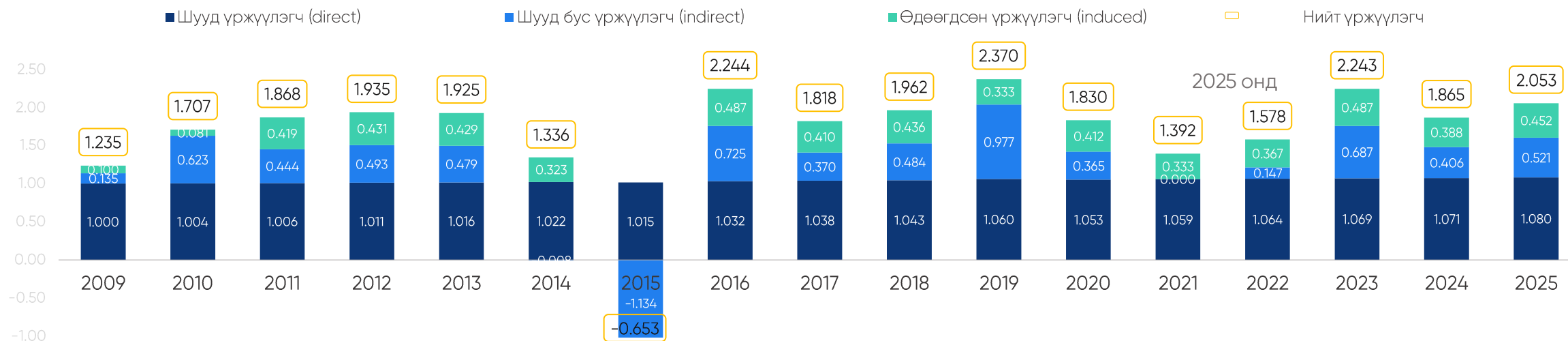
x 1.7

x 4.5

2009–2025 онд

Шууд бус нөлөө ↑ x3.9
Өдөөгдсөн нөлөө ↑ x4.5

Энержи Ресурс ХХК-ийн Монгол Улсын эдийн засагт үзүүлэх үржүүлэгчийн коэффициент

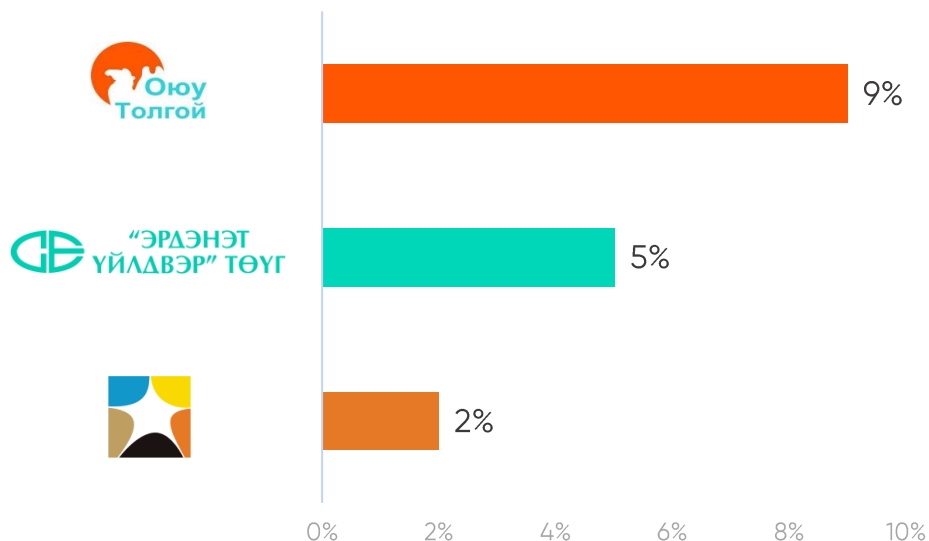

Үндэсний эдийн засагт томоохон компаниудын эзлэх байр суурь

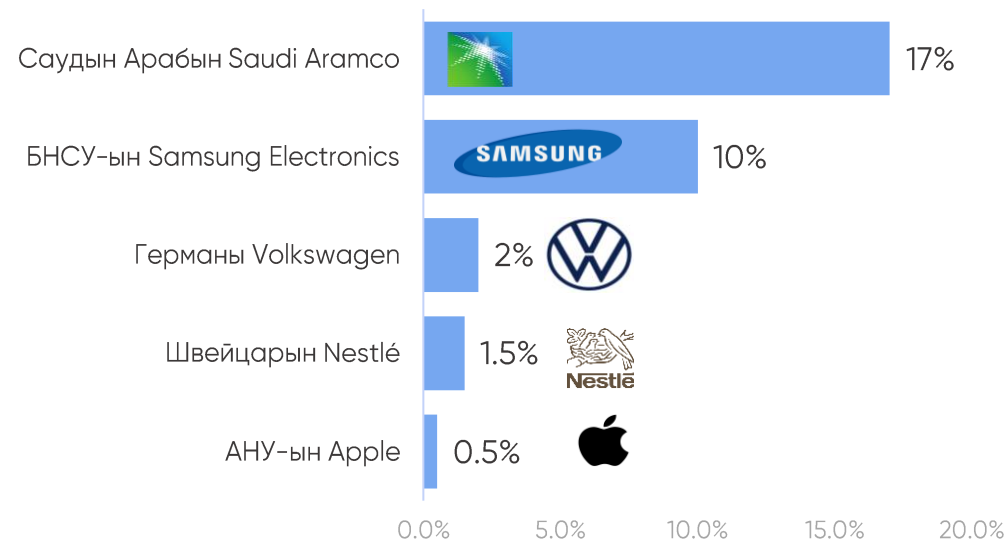
Энержи Ресурс ХХК-ийн эдийн засагт үзүүлсэн нийт нөлөө 2025 онд Монгол Улсын ДНБ-ий 2.0%-тай тэнцэж байгаа нь үндэсний эдийн засгийн хэмжээнд материаллаг байр суурь эзэлж байгааг харуулж байна.

Монгол Улсын ДНБ-д эзлэх нийт нөлөө*

Тайлбар: * Салбар хоорондын тэнцэлд суурилсан орц-гарцын загвар, үржүүлэгчийн аргачлалаар, судлаачдын тооцсон нийт эдийн засгийн нөлөө.

Олон улсын жишээ: компанийн эдийн засгийн цар хүрээг илэрхийлсэн нээлттэй эх сурвалжийн үзүүлэлтүүд*

Тайлбар: ** Олон улсын үзүүлэлтүүд нь нээлттэй эх сурвалжид мэдээлэгдсэн тухайн компанийн эдийн засгийн цар хүрээг илэрхийлэх үзүүлэлтүүд бөгөөд тооцооллын аргачлал, хамрах хүрээ, он харилцан адилгүй. Иймээс Монголын компаниудын үржүүлэгчийн нийт нөлөөтэй шууд харьцуулах бус, томоохон компани үндэсний эдийн засагт материаллаг байр суурь эзэлж болохыг харуулах олон улсын жишээ болгон үзүүлэв.

Энержи Ресурс ХХК-ийн эдийн засгийн өсөлтөд үзүүлсэн нөлөө

Энержи Ресурс ХХК 2009–2025 онд Монгол Улсын эдийн засгийн жилийн өсөлтөд дунджаар 0.5 нэгж хувийн хувь нэмэр оруулж, хамгийн өндөр нөлөө нь 2011 онд 1.1 нэгж хувьд хүрсэн.

2009–2013 | Хөрөнгө оруулалт, тэлэлтийн үе

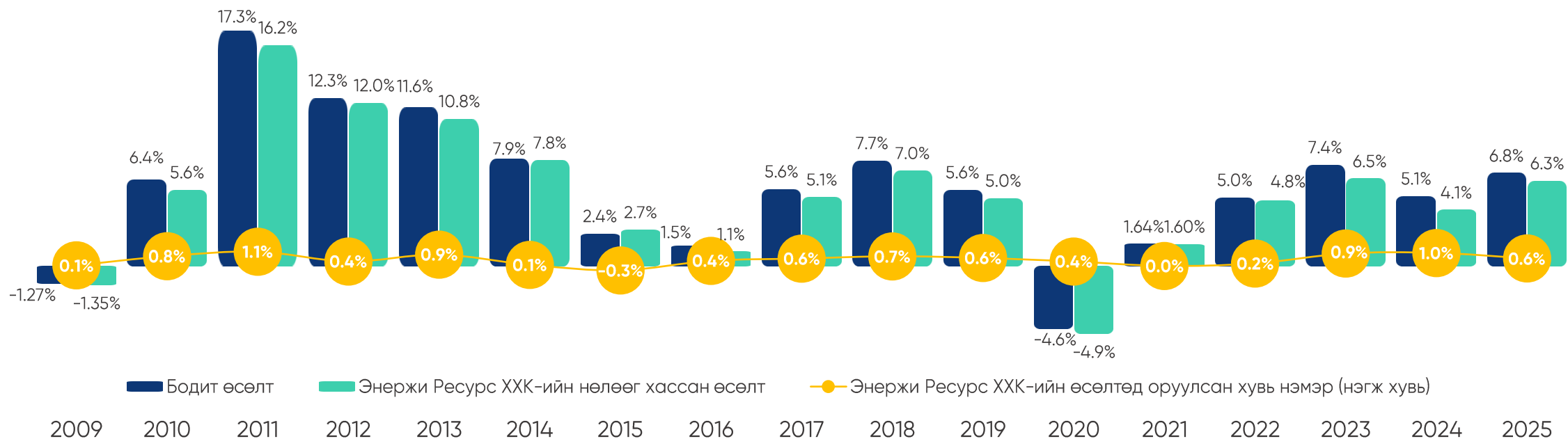
Ухаа худаг, нүүрс баяжуулах үйлдвэр, экспортын өсөлттэй зэрэгцэн Энержи Ресурс ХХК-ийн эдийн засгийн өсөлтөд үзүүлсэн нөлөө 2011 онд **+1.1 нэгж хувь** хүрэв.

2014–2020 | Түүхий эдийн уналт ба COVID-19

Зах зээлийн уналт, экспортын хүндрэлтэй жилүүдэд компанийн нөлөө буурч, 2015 онд **–0.3 нэгж хувь** болсон ч 2020 оны уналтыг **0.4 нэгж хувиар** зөөлрүүлэв.

2021–2025 | Сэргэлт ба тогтворжилт

Сүүлийн жилүүдэд Энержи Ресурс ХХК эдийн засгийн өсөлтөд тогтмол эерэг нөлөө үзүүлж, 2024 онд **+1.0**, 2025 онд **+0.6 нэгж хувь** нэмэрлэв.

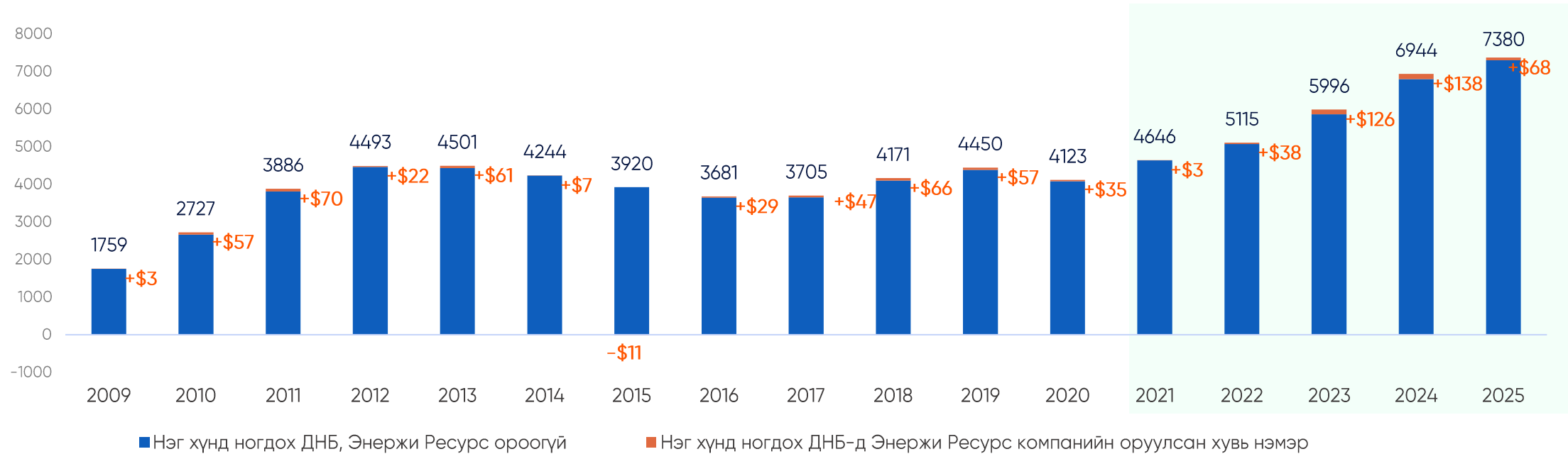

Монгол Улсын нэг хүнд ногдох ДНБ-д Энержи Ресурс ХХК-ийн үзүүлсэн нөлөө

Энержи Ресурс ХХК 2009 оноос хойш Монгол Улсын нэг хүнд ногдох ДНБ-д хувь нэмэр оруулж, Монгол Улс **дундаас дээш орлоготой орны ангилалд дэвших** эдийн засгийн суурийг бүрдүүлэхэд өөрийн хувь нэмрийг оруулжээ.

Монгол Улсын нэг хүнд ногдох ДНБ ба Энержи Ресурс ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр, ам.доллараар

Нэг хүнд ногдох хувь нэмэр

2009–2020 онд

US\$ 37

2021–2025 онд

US\$ 75

x2

нэмэгдсэн

Дэлхийн банкны орлогын ангилал*

Lower-middle income → Upper-middle income

1,136–4,465 US\$

4,466–13,845 US\$

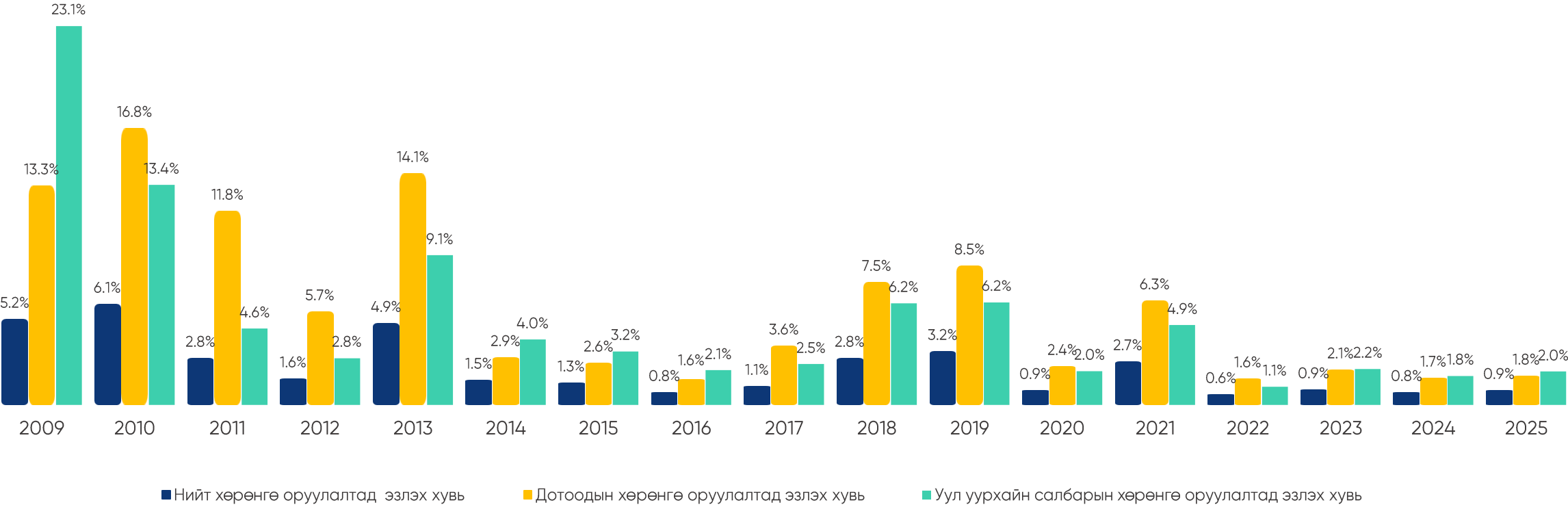
Тайлбар: *Дэлхийн банкны ангилал нь нэг хүнд ногдох ҮНӨ (GNI per capita)-д суурилдаг.

Монгол Улсын нийт болон дотоодын хөрөнгө оруулалтын дүнд эзлэх хувь

Энержи Ресурс ХХК нь **үндэсний томоохон хөрөнгө оруулагч** бөгөөд 2009–2025 онд нийт 4.0 их наяд төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийсэн нь Монгол Улсын нийт хөрөнгө оруулалтын 1.6%, дотоодын хөрөнгө оруулалтын 3.9%, уул уурхайн салбарын хөрөнгө оруулалтын 3.5%-тай тэнцэж байна.

Монгол Улсын нийт, дотоодын болон уул уурхайн салбарын хөрөнгө оруулалтад Энержи Ресурс ХХК-ийн эзлэх хувь*

Тайлбар: * – Энд зөвхөн Энержи Ресурс компани, охин компанийн хөрөнгө оруулалтын дүнг авсан бөгөөд орон нутгийн дэд бүтэц, нийгмийн чиглэлээр хийгдсэн хөрөнгө оруулалтын дүнг оруулаагүй болно.

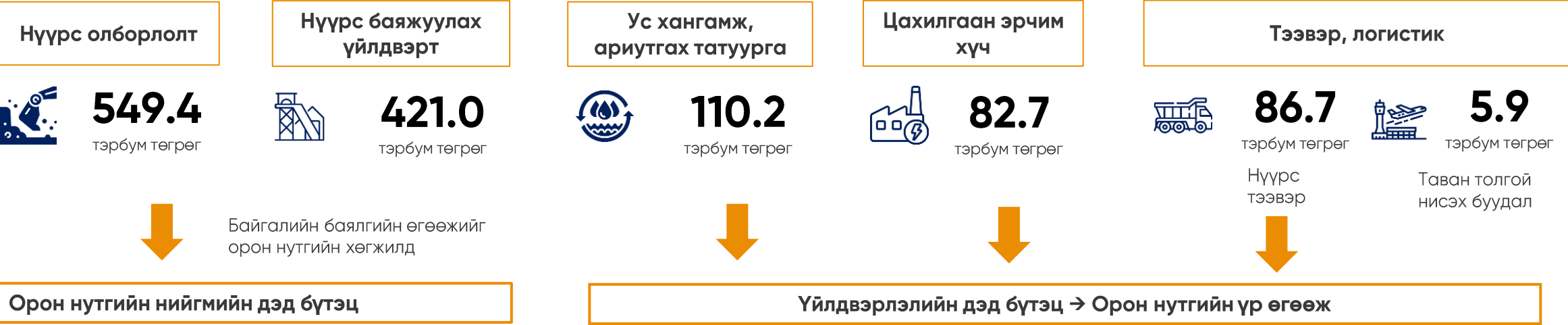

Олборлолтоос экспорт хүртэлх нэгдсэн үйлдвэрлэлийн **тогтолцоог бүрдүүлсэн нь**

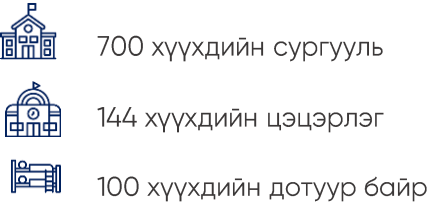

Энержи Ресурс ХХК нь олборлолтоос экспорт хүртэлх **нэгдсэн үйлдвэрлэлийн тогтолцоог бүрдүүлэхийн зэрэгцээ** ус, эрчим хүч, зам тээврийн хөрөнгө оруулалтаараа **орон нутгийн дэд бүтцийн хөгжилд хувь нэмэр оруулжээ.**

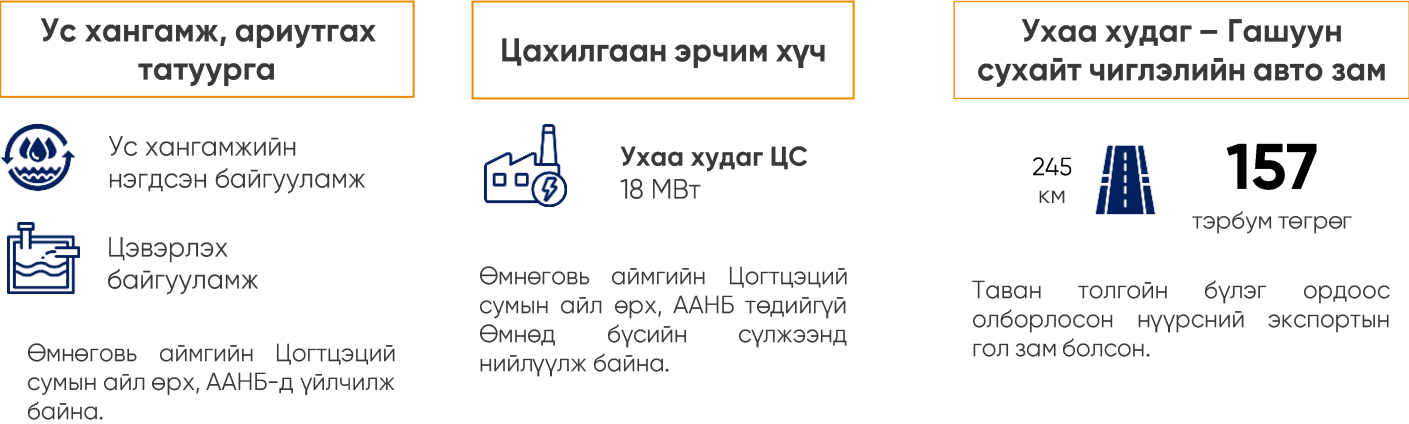
Энержи Ресурс ХХК-ийн 2009–2013 оны хооронд хийсэн хөрөнгө оруулалт, салбараар

“Мөрөөдөл” цогцолбор

5.1
тэрбум төгрөг
гэх мэт...

Монгол Улсын гадаад худалдаанд оруулж буй хувь нэмэр

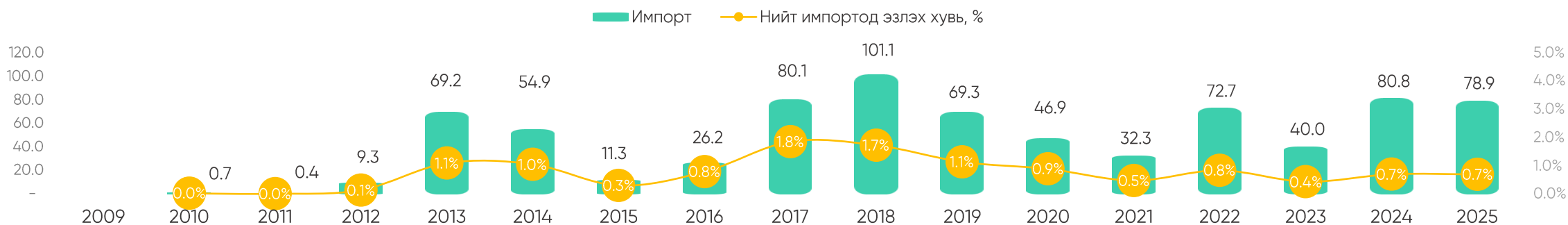

Энержи Ресурс ХХК нь 2009–2025 онд Монгол Улсын нийт экспортын дунджаар 5.3%-ийг бүрдүүлсэн бол импортод эзлэх хувь дунджаар ердөө 0.7% байсан нь гадаад худалдаанд экспорт давамгайлсан байр суурьтайг харуулж байна.

Энержи Ресурс ХХК-ийн экспортын дүн болон Монгол Улсын нийт экспортод эзлэх хувь, сая ам.доллар болон %

Энержи Ресурс ХХК-ийн импортын дүн* болон Монгол Улсын импортод эзлэх хувь, сая ам.доллар болон %

Тайлбар: * Энержи Ресурс ХХК-ийн гадаадын гэрээлэгч, ханган нийлүүлэгчдээс хийсэн худалдан авалтын дүн

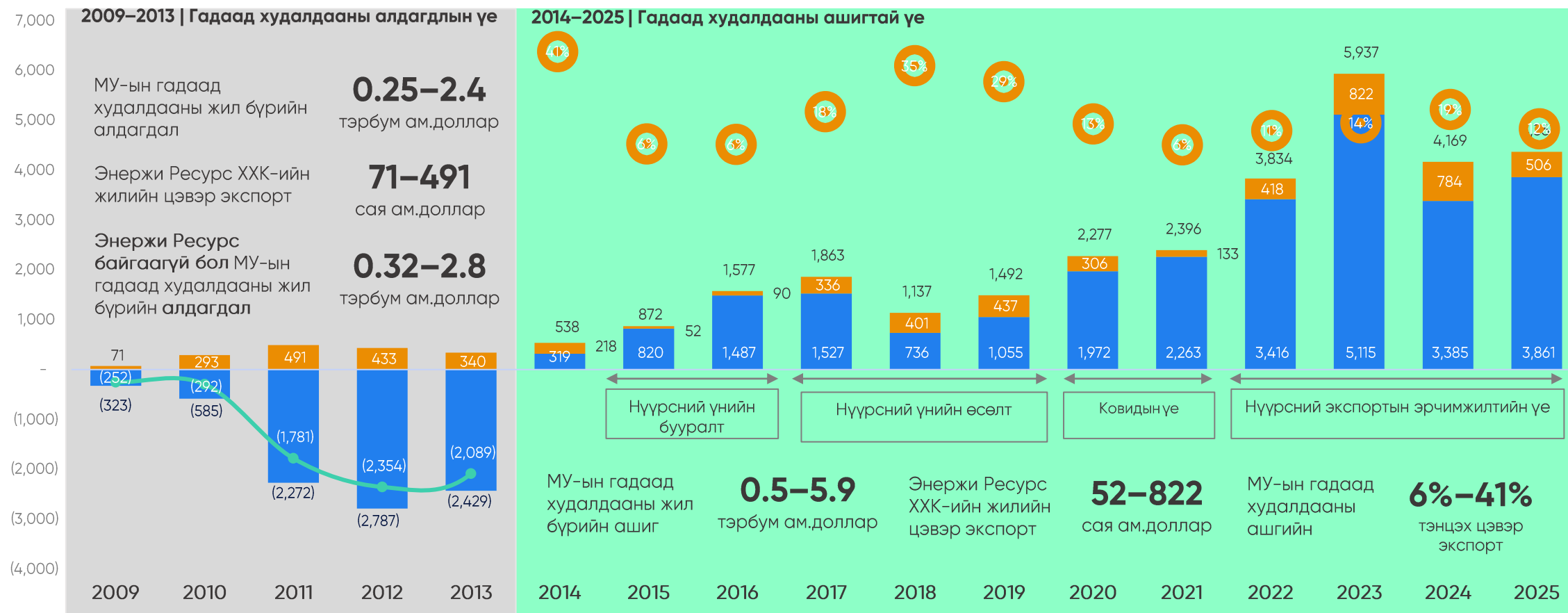

Монгол Улсын гадаад худалдааны тэнцэлд үзүүлсэн нөлөө

Энержи Ресурс ХХК 2009–2013 оны гадаад худалдааны алдагдлыг бууруулж, 2014–2025 онд Монгол Улсын гадаад худалдааны ашгийн 6–41%-тай тэнцэх хэмжээний цэвэр экспорт бий болгожээ.

Монгол Улсын гадаад худалдааны тэнцэл болон Энержи Ресурс ХХК-ийн экспорт, сая ам.доллар

■ Гадаад худалдааны тэнцэл, Энержи Ресурс ХХК ороогүйгээр

■ Энержи Ресурс ХХК-ийн цэвэр экспорт

— Монгол Улсын гадаад худалдааны тэнцэл

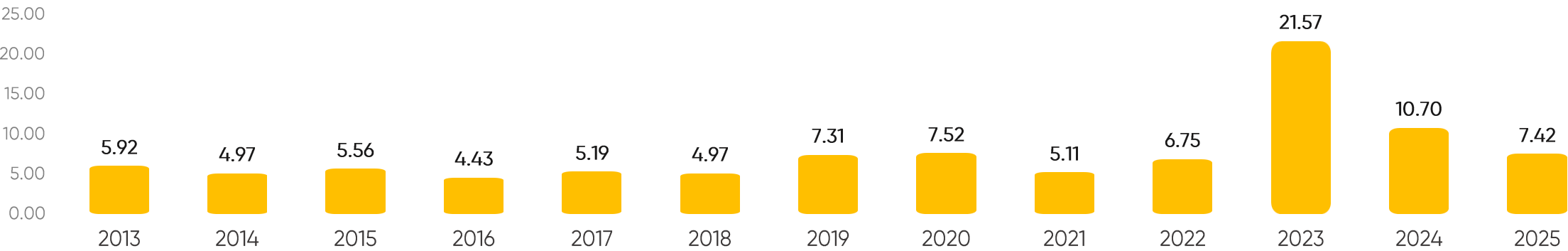

Энержи Ресурс ХХК-ийн экспорт, импортын харьцаа

Энержи Ресурс ХХК нь 2009–2025 онд өөрийн импортод зарцуулсан 1 ам.доллар тутамд 9 орчим ам.долларын экспорт хийж, Монгол Улсад орох валютын цэвэр урсгалыг нэмэгдүүлжээ.

Энержи Ресурс ХХК-ийн экспорт, импортын* харьцаа, дахин

2009–2025

1 us\$
импорт*

0.8
тэрбум
ам.доллар

9 us\$
экспорт

6.9
тэрбум
ам.доллар

2009–2025

Цэвэр экспорт

+6.1
тэрбум ам.доллар

Экспорт – импорт

Тайлбар: * - Энд зөвхөн Энержи Ресурс компанийн өөрийн хийсэн импортын үнийн дүнгээр тооцсон бөгөөд ханган нийлүүлэгчдээс авсан импортын үнийн дүн ороогүй болно.

Гадаад валютын нөөц бүрдүүлэлтэд үзүүлсэн нөлөө

Энержи Ресурс ХХК 2009–2025 онд нийт 6.1 тэрбум ам.долларын цэвэр экспорт бий болгож, жил бүр Монгол Улсад оруулсан валютын хэмжээ нь тухайн жилийн гадаад валютын албан нөөцийн дунджаар 12.5%-тай тэнцэж байна.

2009–2025

17

жилийн хугацаанд

Цэвэр экспорт

+6.1

тэрбум ам.доллар

Тухайн жилийн ГВАН-д
эзлэх хувь, дунджаар

12.5%

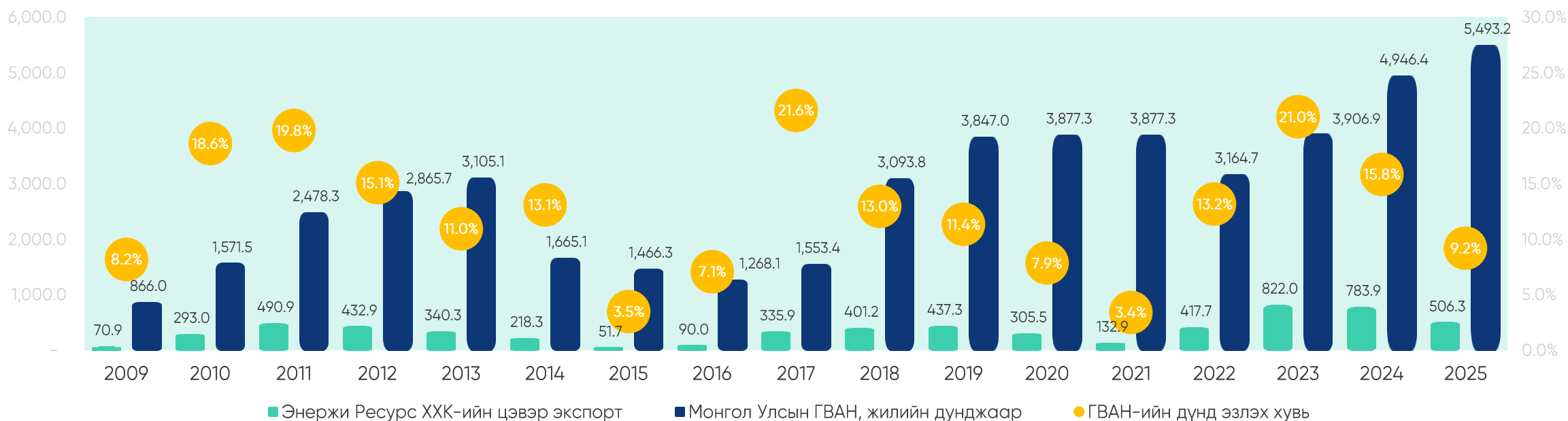
Монгол Улсын тухайн жилийн сарын дундаж импорттой харьцуулахад...

Нэг жилийн
цэвэр экспорт

=

0.2–1 сарын
импортын хэрэгцээ

Монгол Улсын гадаад валютын албан нөөц болон Энержи Ресурс ХХК-ийн цэвэр экспорт, сая ам.доллар

Энержи Ресурс ХХК-ийн худалдан авалт

Энержи Ресурс ХХК 2010–2025 оны худалдан авалтынхаа 85.5%-ийг үндэсний ханган нийлүүлэгчдээс хийж, 12.0 их наяд төгрөгийн эрэлтийг дотоодын бизнесүүдэд бий болгосноор уул уурхайн эдийн засгийн үр өгөөжийг үндэсний нийлүүлэлтийн сүлжээгээр дамжуулан дотоодын эдийн засагт шингээжээ.

2010–2025

16

жилийн хугацаанд

Үндэсний 6 мянган ханган
нийлүүлэгчдээс*

12.0

их наяд төгрөг

85.5%

Гадаадын ханган
нийлүүлэгчдээс

2.1

их наяд төгрөг

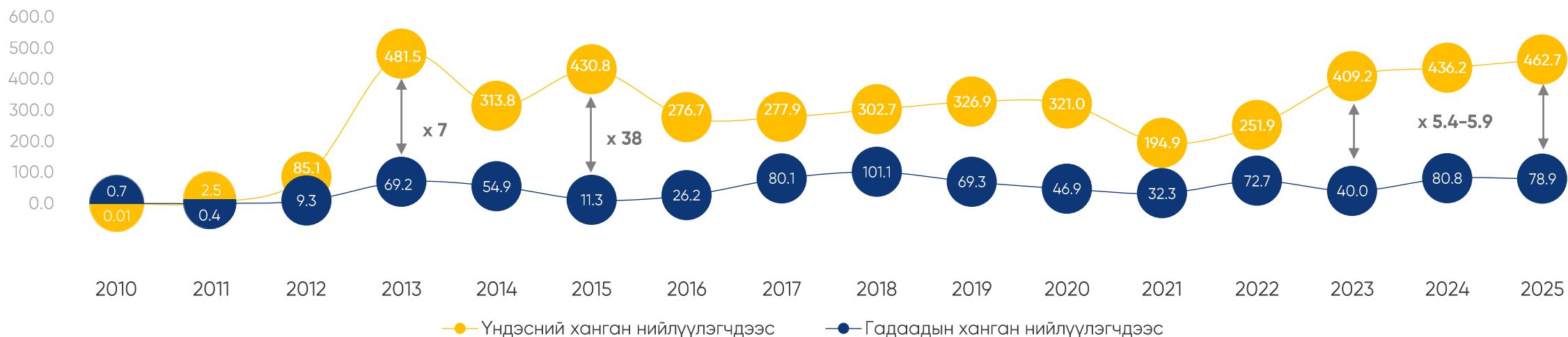
14.5%

Нийт худалдан авалтын 85.5%-ыг
үндэсний ханган нийлүүлэгчдээс

2025 онд 534 үндэсний ханган
нийлүүлэгчтэй хамтран ажилласан

* Тайлбар: давтагдсан тоогоор

Үндэсний болон гадаадын ханган нийлүүлэгчдээс авсан бараа, үйлчилгээний дүн, сая ам.доллар

02

Монгол Улсын нэгдсэн төсөвт
Энержи Ресурс ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК-ийн улсын төсвийн орлогод оруулсан хувь нэмэр

Эдийн засгийн өсөлт, уналт, цар тахал, сэргэлтийн өөр өөр үеийг дамнан Энержи Ресурс ХХК 2009–2025 онд улсын төсөвт нийт 2.8 их наяд төгрөгийн орлого төвлөрүүлж, жилийн төсвийн орлогын дунджаар 1.4%, зарим жилд 2.2% хүртэлх хувийг бүрдүүлжээ.

2009–2025

17

жилийн хугацаанд

Улсын төсөвт

2.8

их наяд төгрөг

Төсвийн орлогын
дунджаар

1.4%

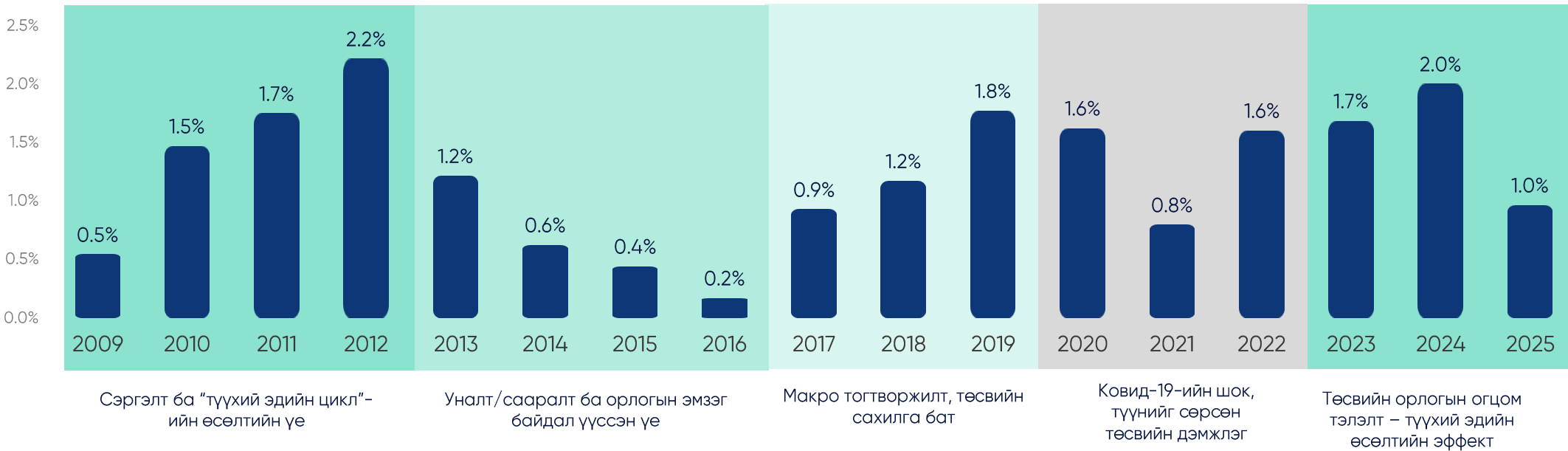
Хамгийн өндөр
хувь нэмэр

2012 онд

2.2%

Улсын төсвийн орлогод Энержи Ресурс ХХК-ийн төвлөрүүлсэн орлогын эзлэх хувь

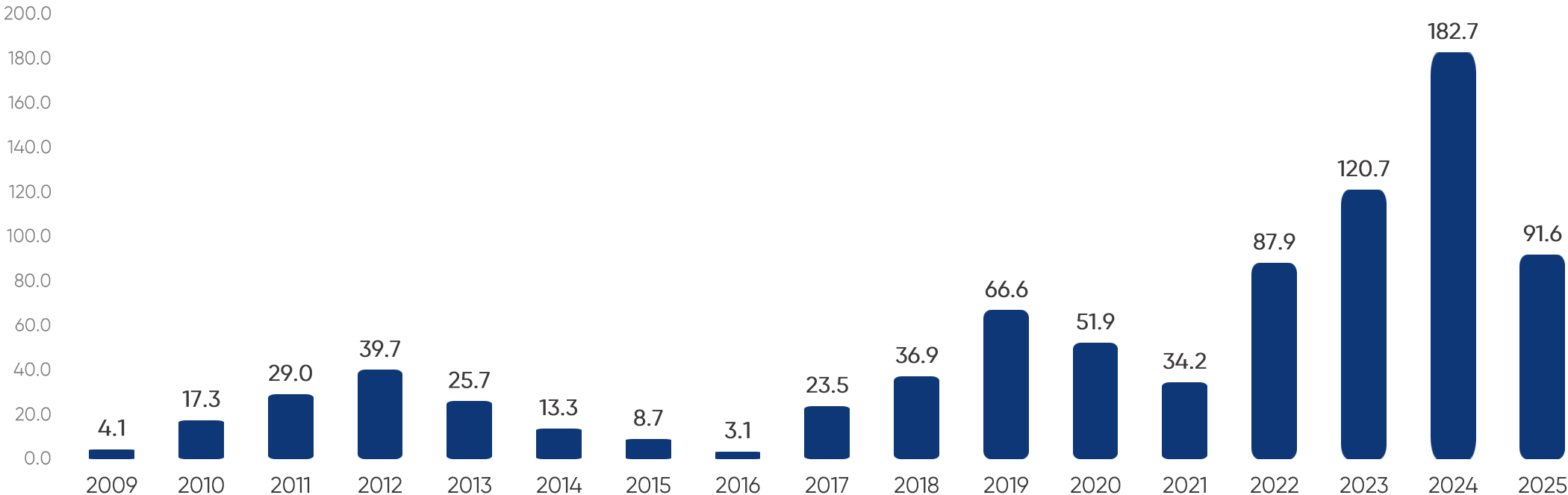

Энержи Ресурс ХХК-ийн улсын төсөвт оруулсан орлогын нэг хүнд ногдох дүн

Энержи Ресурс ХХК-ийн улсын төсөвт төвлөрүүлсэн орлогыг тухайн жилийн хүн амд ногдуулан тооцвол нэг хүнд ногдох дүн 2009 оны 4.1 мянган төгрөг байсан бол 2025 онд 91.6 мянган төгрөг болж, 22 дахин нэмэгджээ. 2024 онд 182.7 мянган төгрөгт хүрсэн нь хамгийн өндөр үзүүлэлт байв.

Энержи Ресурс ХХК-ийн улсын төсөвт төвлөрүүлсэн орлогын нэг хүнд ногдох дүн, мянган төгрөг

Хүний хөгжил сангаас “эх орны хишиг” иргэн бүрд олгож байсан.

0-18 насны хүүхдүүдэд сар бүр 20 мянган төгрөг олгож байсан (жилд 240 мянган төгрөг).

Ковид-19-ын үеийн дэмжлэг, Хүүхдийн мөнгийг сар бүр 100 мянган төгрөг болгосон.

Төсвийн хөрөнгө оруулалт огцом нэмэгдсэн.

Өмнөговь аймгийн орон нутгийн төсвийн орлогод Энержи Ресурс ХХК-ийн оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК 2009–2025 онд Өмнөговь аймгийн орон нутгийн төсөвт нийт 75.7 тэрбум төгрөг төвлөрүүлжээ. Сүүлийн гурван жилд жил бүр 12.4–13.1 тэрбум төгрөгийн түүхэн өндөр түвшний орлого төвлөрүүлсэн ч аймгийн төсвийн орлого илүү хурдацтай өссөнөөр эзлэх хувь 0.7–1.1% байна.

2009–2025

17

жилийн хугацаанд

Аймгийн төсөвт

75.7

тэрбум төгрөг

Төсвийн орлогын
дунджаар

1.1%

Хамгийн өндөр
хувь нэмэр

2020 онд

3.2%

Хамгийн өндөр дүн

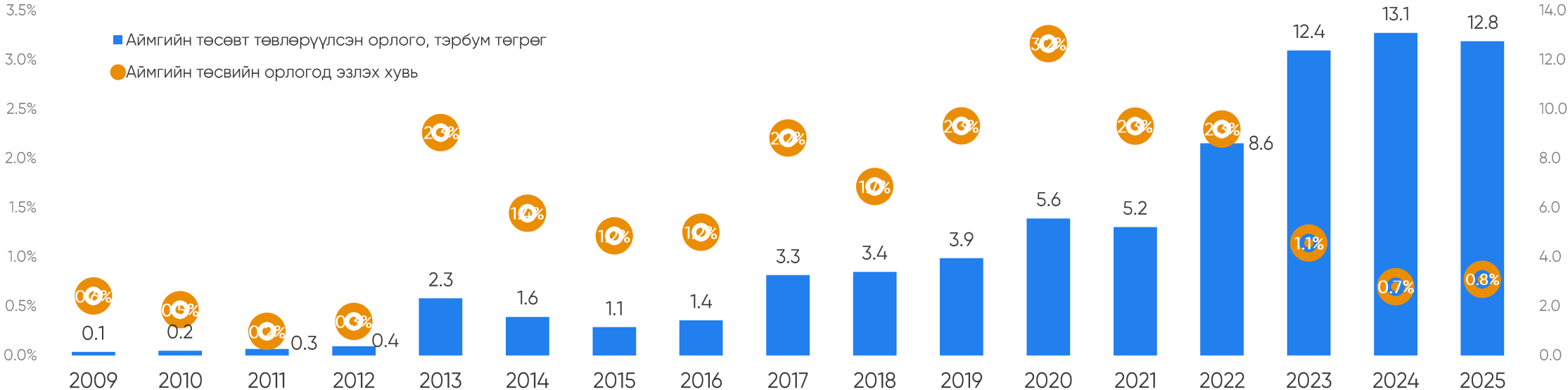
2024 онд

13.1

тэрбум төгрөг

Өмнөговь аймгийн орон нутгийн төсвийн орлогод Энержи Ресурс ХХК-ийн оруулсан орлого болон дүнд эзлэх хувь

Энержи Ресурс ХХК-ийн нийгмийн даатгалын санд оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК 2009–2025 онд Нийгмийн даатгалын санд нийт 218.3 тэрбум төгрөгийн шимтгэл төвлөрүүлжээ. PAYG тогтолцооны хүрээнд энэхүү шимтгэл нь өнөөгийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн санхүүжилтэд хувь нэмэр оруулдаг бөгөөд компанийн нэг ажилтанд ногдох шимтгэл улсын нэг даатгуулагчийн дунджаас олон жилийн турш 2–4 дахин өндөр байна.

2009–2025

17

жилийн хугацаанд

Нийгмийн даатгалын санд

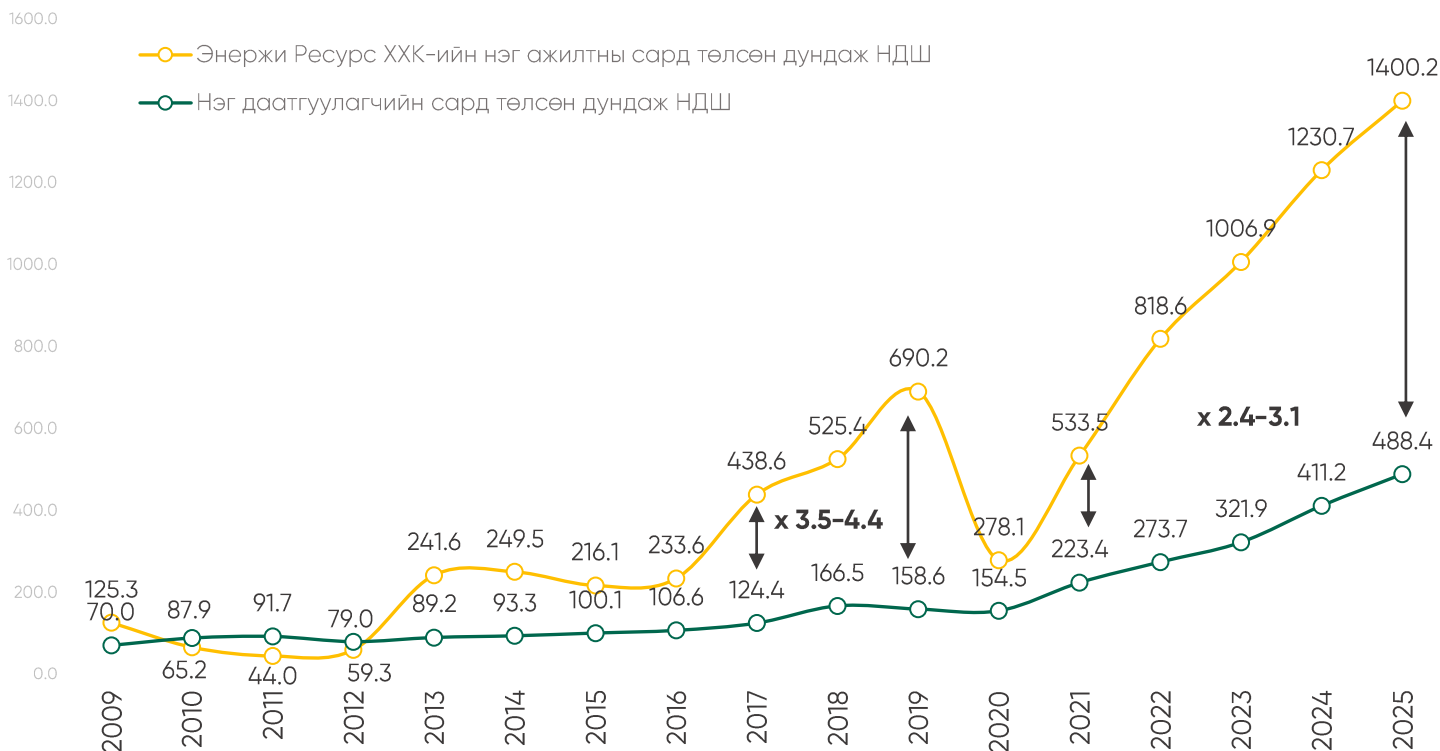
218.3

тэрбум төгрөг

Сангийн жилийн
орлогод дунджаар

0.6%

Нэг даатгуулагчийн сард төлсөн дундаж НДШ болон Энержи Ресурс ХХК-ийн нэг ажилтны сард төлсөн дундаж нийгмийн даатгалын шимтгэл, мянган төгрөг

Энержи Ресурс компанийн 1 ажилтан

2025 онд НДШ-д
сард дунджаар

1,400.2 мянган
төгрөг төлжээ.

Улсын дундаж 1 даатгуулагч

2025 онд НДШ-д
сард дунджаар

488.4 мянган
төгрөг төлжээ.

Зөрүү

2025 оны байдлаар

3.0

дахин их шимтгэл төлсөн байна.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлогод оруулсан хувь нэмэр

- 2025 оны байдлаар Энержи Ресурс ХХК-ийн 2,905 ажилтны сарын нийгмийн даатгалын шимтгэл нь 5,178 өндөр настны сарын дундаж тэтгэвэртэй тэнцэх хэмжээтэй байна.
- Монгол Улсын PAYG* тогтолцоонд өнөөгийн даатгуулагчдын төлсөн шимтгэлээр өнөөгийн тэтгэвэр, тэтгэмжийг санхүүжүүлдэг тул компанийн ажилтнуудын шимтгэл нь нийгмийн хамгааллын тогтолцооны өнөөгийн санхүүжилтэд бодит хувь нэмэр оруулж байна.

Энержи Ресурс ХХК-ийн ажиллагчдын нийгмийн хамгааллын тогтолцоонд оруулж буй хувь нэмрийн үржүүлэгчийн нөлөө

2025 оны дунджаар

1,400,200

төгрөг

2025 оны дунджаар

785,600

төгрөг

Нэг ажиллагчийн төлсөн сарын дундаж НДШ

1.8

өндөр настны сарын дундаж тэтгэвэр

2025 ОНЫ БАЙДЛААР САРД

4.1 тэрбум төгрөг

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ШИМТГЭЛ

Улсын төсөвт өндөр орлого төвлөрүүлсэн уул уурхайн ААН-үүдийн харьцуулалт

ОУИТБС-ын мэдээллээр улсын төсөвт 100 тэрбум төгрөгөөс дээш орлого төвлөрүүлсэн уул уурхайн ААН-үүд

2023 он

11 ААН

125 нийт ААН

7,345.6 тэрбум төгрөг

89.1% нийт орлогын

#1 2,854.9 тб.₮
34.6%

#2 1,941.3 тб.₮
23.5%

#3 734.9 тб.₮
8.9%

#4 414.2 тб.₮
5.0%

#5 336.8 тб.₮
4.1%

#6 289.7 тб.₮
3.5%

#7 256.86 тб.₮
3.1%

#8 169.3 тб.₮
2.1%

#9 121.9 тб.₮
1.5%

#10 113.6 тб.₮
1.4%

#11 112.1 тб.₮
1.4%

2024 он

10 ААН

110 нийт ААН

8,164.3 тэрбум төгрөг

90.0% нийт орлогын

#1 3,376.4 тб.₮
37%

#2 1,464.2 тб.₮
16%

#3 826.8 тб.₮
9%

#4 640.4 тб.₮
7%

#5 563.1 тб.₮
6%

#6 523.2 тб.₮
6%

#7 265.6 тб.₮
3%

#8 214.7 тб.₮
2%

#9 188.1 тб.₮
2%

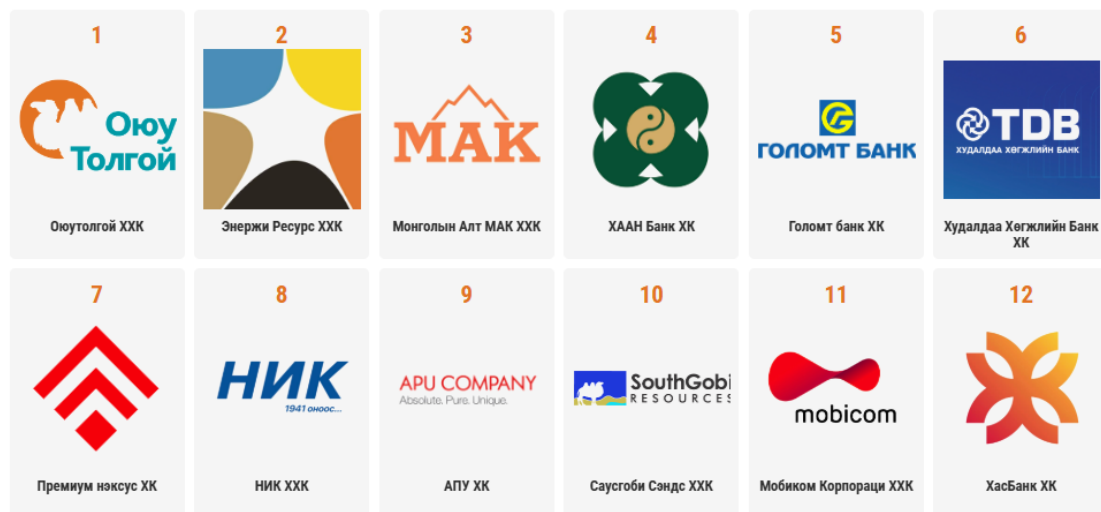
#10 101.6 тб.₮
1%

Уул уурхайн томоохон ААН-үүдийн татварын орлого бүрдүүлэлтийн харьцуулалт

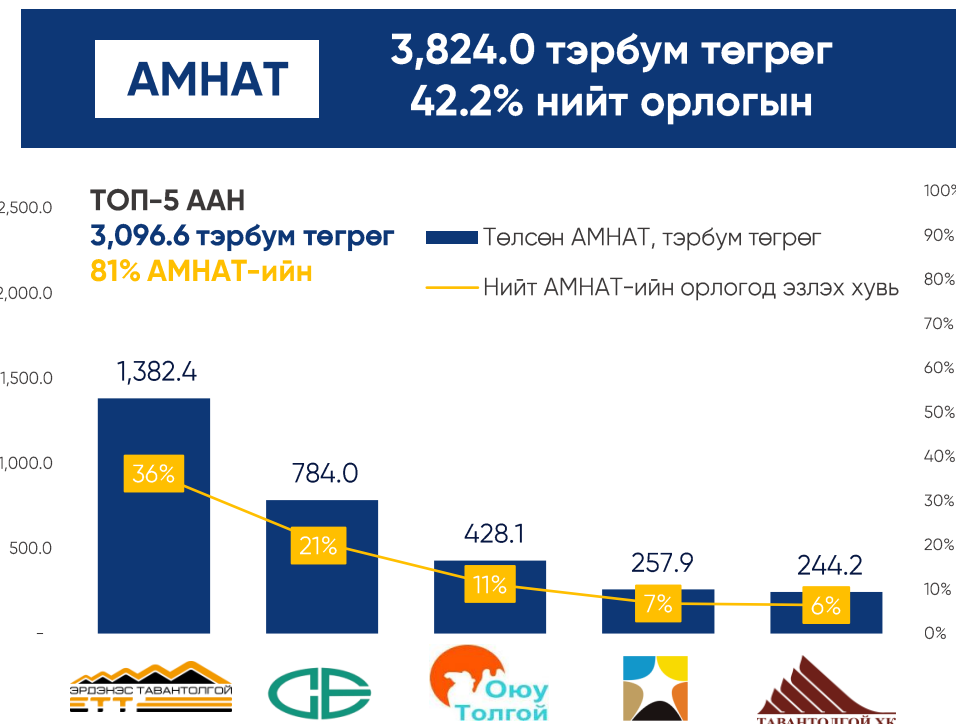
- Энержи Ресурс ХХК 2010 оноос хойш Монгол Улсын нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд хувь нэмэр оруулж буй "ТОП-100 аж ахуйн нэгж"-ийн нэгээр 15 дахь жилдээ шалгарч, 2025 онд уг жагсаалтын 2 дугаарт бичигджээ.

Монгол Улсын 2025 оны ТОП 100 ААН-ийг тэргүүлэгчид

Эх сурвалж: Монголын үндэсний худалдаа, аж үйлдвэрийн танхим

- 2024 онд Энержи Ресурс ХХК 428.1 тэрбум төгрөгийн АМНАТ төлж, харьцуулсан 5 компанийн дунд Эрдэнэс Тавантолгой ХК, Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ, Оюу Толгой ХХК-ийн дараа 4 дүгээрт эрэмбэлэгдэж байна.

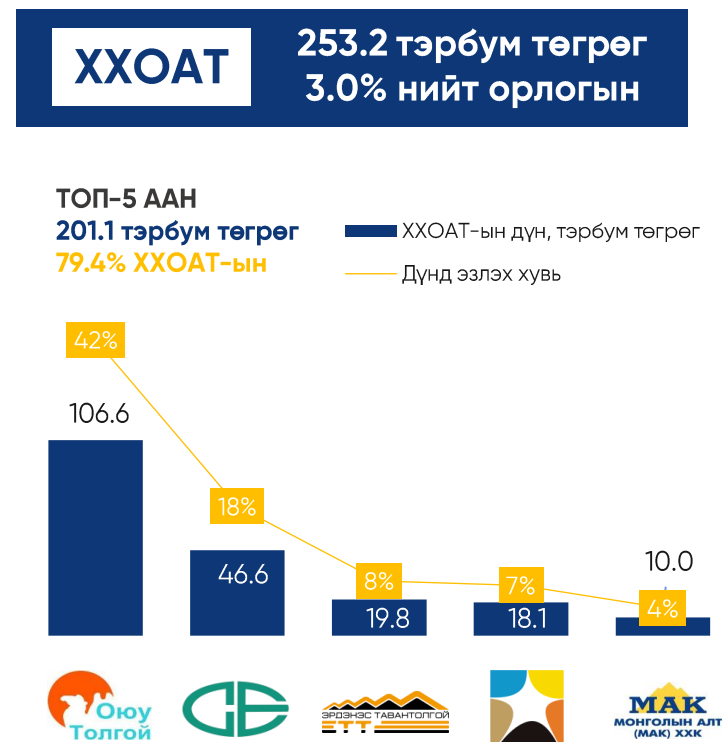
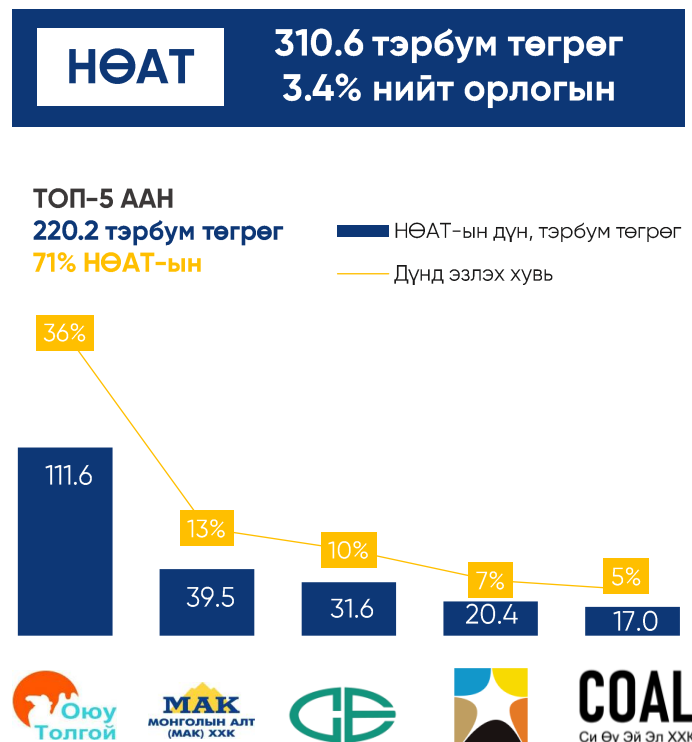
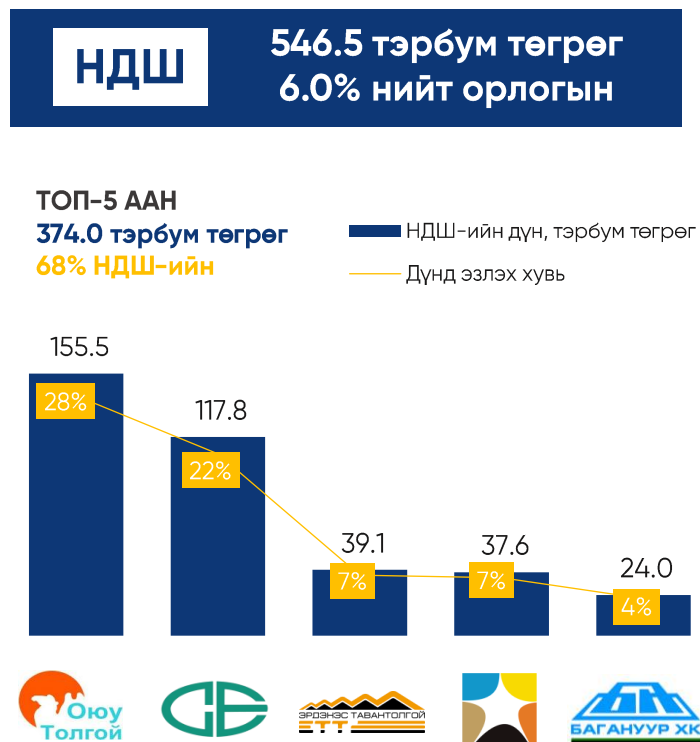
Эх сурвалж: Монголын олборлох үйлдвэрийн ил тод байдлын санаачилгын тайлан <https://www.eitimongolia.mn/>

Уул уурхайн томоохон ААН-үүдийн татвар, шимтгэлийн орлого бүрдүүлэлтийн харьцуулалт

2024 онд гол татвар, шимтгэлийн төрлөөр хамгийн өндөр төлөлттэй ТОП-5 аж ахуйн нэгж

- Энержи Ресурс ХХК 2024 онд НДШ, НӨАТ, ХХОАТ-ын төлөлтөөр тус бүр 4 дүгээрт эрэмбэлэгдэж, тухайн төрлийн нийт төлөлтийн 7 орчим хувийг бүрдүүлжээ.

Эх сурвалж: Монголын олборлох үйлдвэрийн ил тод байдлын санаачилгын тайлан <https://www.eitimongolia.mn/>

03

Монгол Улсын эдийн засгийн
салбаруудад Энержи Ресурс ХХК-ийн
үзүүлж буй нөлөө

Энержи Ресурс ХХК-ийн Монгол Улсын нүүрсний салбар дахь оролцоо

Энержи Ресурс ХХК Монголын нүүрсний салбарын олборлолт, ДНБ, экспорт, төсвийн орлогын 8–12%-ийг бүрдүүлж байна. Тавантолгойн бүлэг ордын ашиглалтын лицензийн талбайн 3.5%-д үйл ажиллагаа явуулж, тус ордын нүүрс олборлолтын 23.9%-ийг бүрдүүлж байна.

Монгол Улсын нүүрсний салбарт Энержи Ресурс ХХК-ийн эзлэх хувь, 2025 он

Нүүрсний салбарын ДНБ

8.5

их наяд төгрөг

866.5

тэрбум төгрөг

10.2%

Нүүрсний салбарын экспорт

5.8

тэрбум ам.доллар

585.2

сая ам.доллар

10.1%

Нүүрсний салбараас төсөвт төвлөрүүлсэн орлого

3.8

их наяд төгрөг

313.7

тэрбум төгрөг

8.3%

Нүүрс олборлолт

95.5

сая тн

11.1

сая тн

11.7%

Монголын анхны угаасан коксжих нүүрс үйлдвэрлэгч

Нүүрсний экспортын дэд бүтцийг хувийн хөрөнгөөр байгуулсан анхдагч компани

Монгол Улсын нүүрсний салбар дахь Тавантолгойн бүлэг ордын байр суурь

Нүүрс олборлолтын

48.9%

Нүүрсний экспортын

69.9%

Тавантолгойн бүлэг ордын ашиглалтын лицензийн талбай болон 2025 оны олборлолтын бүтэц

Ашиглалтын лицензийн талбайн эзлэх хувь

• 0.3%

3.5%

Хангад
Эксплорейшн
ХХК

15.2%

ЭТТ ХК

81.0%

Талбайд эзлэх хувь
Олборлолтод эзлэх хувь
x6.8

2025 оны нүүрс олборлолтын дүнд эзлэх хувь

3.9%

23.9%

7.6%

64.8%

Олборлолт–боловсруулалт–дэд бүтцийг уялдуулсан нэгдсэн тогтолцоо бүрдүүлсэн

Энержи Ресурс ХХК-ийн нүүрс баяжуулах үйлдвэрийн эдийн засгийн үр ашиг

Нүүрс баяжуулснаар экспортын бүтээгдэхүүний үнэ цэнийг өсгөж, 2014–2025 онд ойролцоогоор 1.0 тэрбум ам.долларын нэмэгдэл экспортын орлого, тээврийн зардлын хэмнэлтийг оролцуулан нийт 1.1 тэрбум ам.долларын эдийн засгийн үр ашиг бий болгосон.

Монголын анхны нүүрс баяжуулах үйлдвэр

2011–2013 онд

ашиглалтад орсон

15 сая тн/жил
хүчин чадал

Нүүрс баяжуулах үйлдвэртэй болсноор

2014*–2025 онд

37.6
сая тн

баяжуулсан
коксжих нүүрс
экспортолж

Нүүрсийг баяжуулж экспортолсноор

2014*–2025 онд

10.5
сая тн
буюу

77.5
мянган рейс

бууруулж

+135.8**
сая ам.доллар
хэмнэжээ.

4.7
тэрбум
ам.доллар

экспортын
орлого
оруулжээ.

Нэг тн нүүрс тутамд

+50
ам.долларын

үнэ цэн
нэмж

Нийт

+1.0
тэрбум ам.доллар

экспортын нэмэлт
орлого олжээ.

Орон нутагт

150+

ажлын байрыг
бий болгосон.

Байгаль орчинд

77.5***
мянган тн

CO₂ бууруулжээ.

НИЙТ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮР АШИГ

1.1

тэрбум ам.доллар

Тайлбар: * – Зөвхөн баяжуулсан коксжих нүүрс экспортолж эхэлсэн 2014 оноос хойших экспортын мэдээллийг энд авч үзсэн болно.
** Тавантолгой – Цагаан хад (230 км) чиглэлд нэг тн нүүрсний тээвэрлэлтийн үнэ 10–14.2 ам.доллар байдаг гэдгээс жишиг авч тооцсон.
*** Ухаа худаг–Гашуун сухайт чиглэлд нэг рейст 0.85–1.12 тн CO₂ ялгаруулна гэж тооцсон.

Энержи Ресурс ХХК-ийн эрчим хүчний салбар дахь оролцоо

Энержи Ресурс ХХК эрчим хүчний шинэ эх үүсвэр шаардлагатай үед 18 МВт-ын Ухаа худаг ЦС-ыг байгуулж, 15 жилийн турш тогтвортой үйлдвэрлэл явуулан Өмнөд бүсийн эрчим хүчний хангамжийн чухал эх үүсвэр болжээ.

Эрчим хүчний эрэлт огцом өсөж, шинэ эх үүсвэрийн өсөлт хоцорч, чадлын дутагдал үүсэж эхэлж байсан үед

Цахилгаан эрчим хүчний эрэлт

+30%

2011 онд

18 МВт

Суурилагдсан хүчин чадал ердөө

+6%

Энержи Ресурс ХХК

Ухаа худаг ЦС-ыг байгуулсан

Монгол инженерүүдийн хүчээр барьсан анхны ЦС

80+

дотоодын барилгын компани оролцсон

2011-2025 он

ЦЭХ үйлдвэрлэл

1.5

тэрбум кВт.цаг

Улсын нийт ЦЭХ үйлдвэрлэлийн (2011-2025)

1.5%

Ухаа худаг ЦС-ын үйлдвэрлэсэн цахилгаан эрчим хүч, сая кВт.цагаар

Нэгдсэн сүлжээний оргил ачаалалд оролцсон байдал*

Өвлийн их ачаалал

1,743.2
МВт

Ухаа худаг ЦС

18.0
МВт

100%

Оргил ачааллын

хүчин чадлаараа ажиллаж

1.0%

хангажээ.

Эх сурвалж: "Эрчим хүчний статистик үзүүлэлтүүд 2025", Эрчим хүчний зохицуулах хороо

ӨМНӨД БҮСЭД ҮЗҮҮЛСЭН НӨЛӨӨ

2023-2025 он

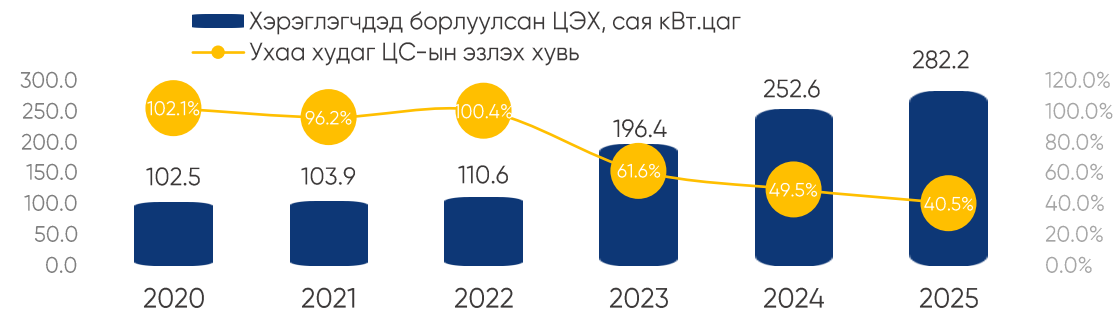
ӨБЦТС-ний хэрэглэгчдэд борлуулсан ЦЭХ-ний

41-62%

тэнцэх хэмжээний ЦЭХ үйлдвэрлэсэн

Өмнөд бүсийн цахилгаан түгээх сүлжээний хэрэглэгчдэд борлуулсан ЦЭХ, түүнд Ухаа ЦС-ын үйлдвэрлэсэн ЦЭХ-ний эзлэх хувь

Товчилсон үгийн тайлбар: ЦС – цахилгаан станц; ЦЭХ – цахилгаан эрчим хүч; ДЦС – дулааны цахилгаан станц; ӨБЦТС – Өмнөд бүсийн цахилгаан түгээх сүлжээ

Энержи Ресурс ХХК-ийн эрчим хүчний салбар дахь оролцоо:

Ухаа худаг ЦС-ын эдийн засгийн ач холбогдол

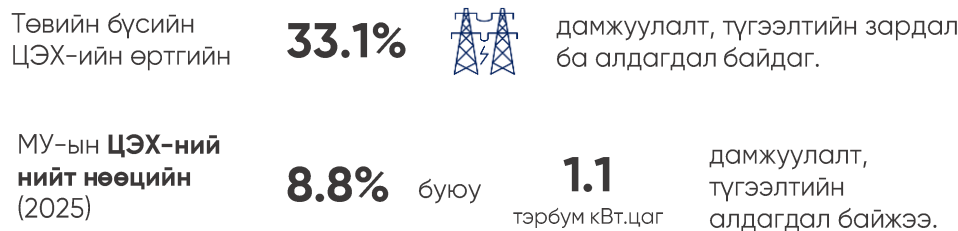

Ухаа худаг ЦС нь уурхайн эх үүсвэр дээр цахилгаан үйлдвэрлэснээр түлш–сүлжээ–импорт гэсэн гурван түвшинд зардал, хамаарлыг бууруулах нөхцөл бүрдүүлж, 2011–2025 онд цахилгааны импортыг орлох замаар 118.4 сая ам.долларын валютын гадагшлах урсгалыг бууруулсан.

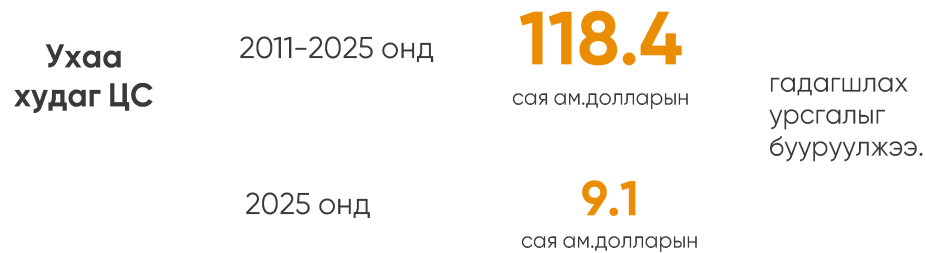
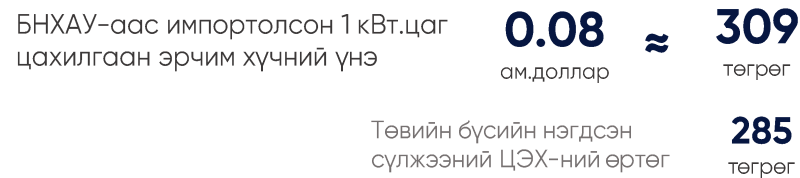
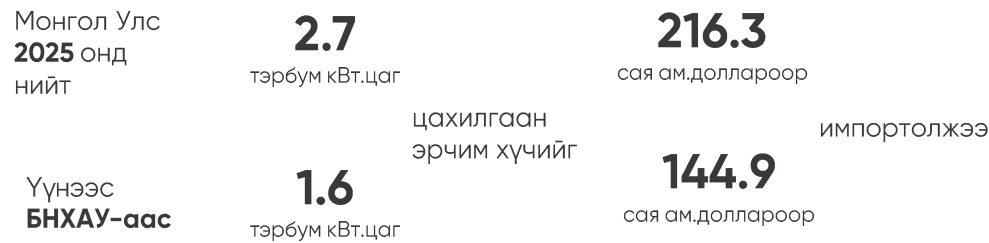
1 Уурхайн эх үүсвэр дээр байгуулснаар түлшний тээврийн хэрэгцээг арилгаж, гаднын түлш нийлүүлэлтийн хамаарлыг бууруулсан.

2 Уурхай–ЦС–хэрэглэгч ойр байрласнаар дамжуулалт, түгээлтийн зардал ба алдагдлын нөлөөг бууруулах боломжтой.

3 Цахилгаан эрчим хүчний импортыг орлуулж, валютын гадагшлах урсгалыг бууруулсан.

Эх сурвалж: “Эрчим хүчний статистик үзүүлэлтүүд 2025”, Эрчим хүчний зохицуулах хороо “Цахилгаан эрчим хүчний тэнцэл 2025”, Үндэсний статистикийн хороо

Энержи Ресурс ХХК-ийн Монгол Улсын авто тээврийн салбарт оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК-ийн 157 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар байгуулсан 245 км авто зам нь уурхайн дэд бүтцээс Тавантолгойн нүүрсний экспортын гол коридор болон өргөжиж, 2012–2025 онд 364.5 сая тонн нүүрс, 34 орчим тэрбум ам.долларын экспортын урсгалыг дамжуулжээ.

ХУВИЙН ХЭВШЛИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТААР БАРЬСАН

157
тэрбум төгрөг
хөрөнгө оруулалттай

245
км
хатуу хучилттай авто зам

2011
онд
ашиглалтад орсон

ЭКСПОРТЫН КОРИДОР БОЛСОН

2012–2025 оны хооронд (14 жил)

ЭДИЙН ЗАСГИЙН УРСГАЛ БИЙ БОЛГОСОН

2012–2025 оны хооронд (14 жил)

Нийт
≈34.0
тэрбум ам.доллар

Жилд дунджаар
≈2.4
тэрбум ам.доллар

“Эдийн засгийг тэтгэсэн экспортын коридор”

экспортын орлогыг Монгол Улсад оруулжээ.

2012–2025 онд

Нийт **2.7** сая удаа тээвэрлэлт хийгдэж
жилд **10–22** мянган жолооч тээвэрт оролцсон

Цагаан хад: Экспортын коридорыг дагасан орон нутгийн эдийн засгийн экосистем

Энержи Ресурс ХХК-ийн усны салбарт оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК үйлдвэрлэлээ өсгөхийн зэрэгцээ нэг тонн нүүрсэнд ногдох усны хэрэглээг тогтвортой түвшинд хадгалж, дахин ашиглалтыг нэмэгдүүлснээр усны хэрэглээний үр ашгийг сайжруулсан.

УСНЫ НЭГДСЭН ТОГТОЛЦООГ ҮЕ ШАТТАЙ БҮРДҮҮЛСЭН

2011 онд Бүрэн автомат удирдлагын системтэй
Ус хангамжийн нэгдсэн байгууламж

2013 онд Хаягдлыг усгүйжүүлэх үйлдвэр

2013 онд Цогтцэций сумын төвд ахуйн бохир
ус цэвэрлэх байгууламж

ашиглалтад оруулсан.

УСНЫ ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮР АШИГ, ДАХИН АШИГЛАЛТЫГ НЭМЭГДҮҮЛСЭН

2011–2025 онд

28.8

сая куб метр

ус олборлож
ашигласны

27.8

сая куб метр

усыг үйлдвэр,
уурхайд ашиглажээ.

Усны хэрэглээний үр ашиг: нэг тонн олборлосон нүүрсэнд (ROM) ногдох усны хэрэглээ

2025 онд

11.5

сая тн

нүүрс
олборлоход

3.1

сая куб метр

ус ашигласан
бол

276

литр/тн

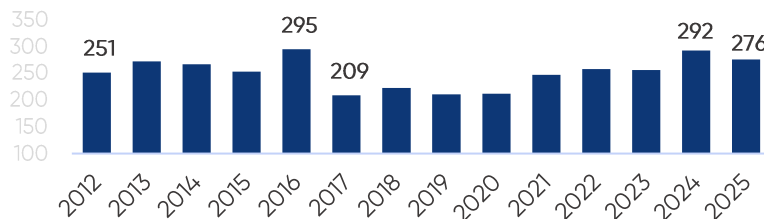

653

литр/тн

Нэг тонн олборлосон нүүрсэнд ногдох усны хэрэглээ, литр/тн

Австралийн New South
Wales, Queensland мужийн
уурхайнуудын дунджаас*

2.4
дахин

бага ус
ашиглаж
байна

Үйлдвэрлэл өссөн ч нэг тонн нүүрсэнд ногдох
усны хэрэглээ харьцангуй тогтвортой
хадгалагдсан.

Ус дахин ашиглалтын түвшин

2011–2025 онд

Ашигласан нийт усны

9.5

сая куб метр

35.4%

дахин ашиглажээ.

2012 онд

ашигласан нийт усны

0.5

сая куб метр

24.6%

Дахин ашигласан
усны хэмжээг

х 2.6

дахин

өсгөжээ.

2025 онд

1.4

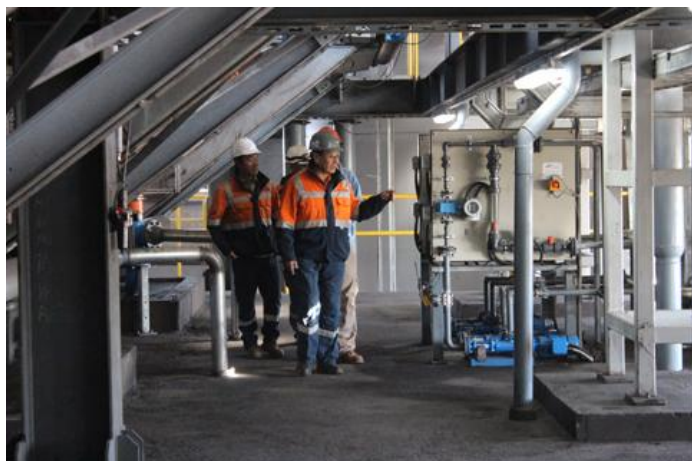
сая куб метр

45.3%

Дахин ашиглалтын
түвшнийг

20.7

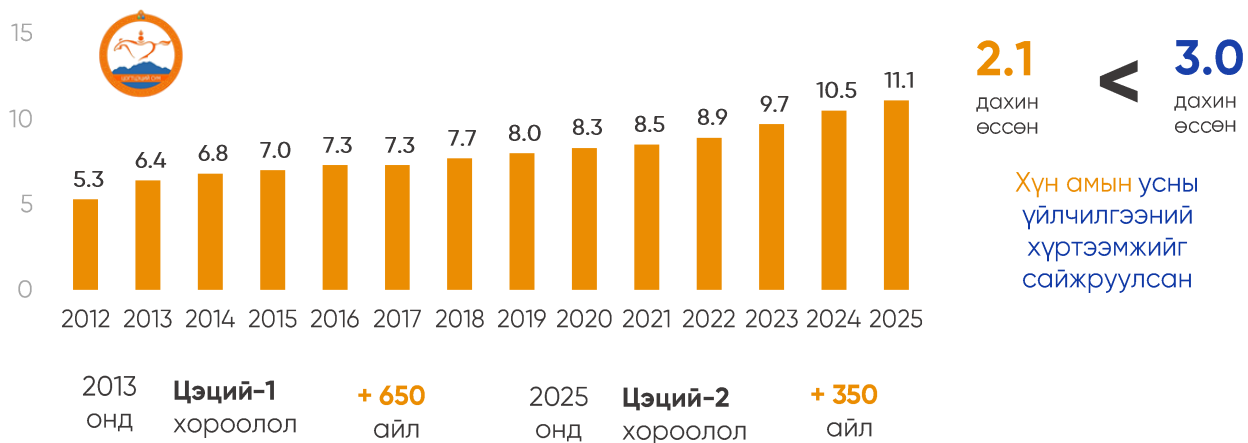
нэгж хувь

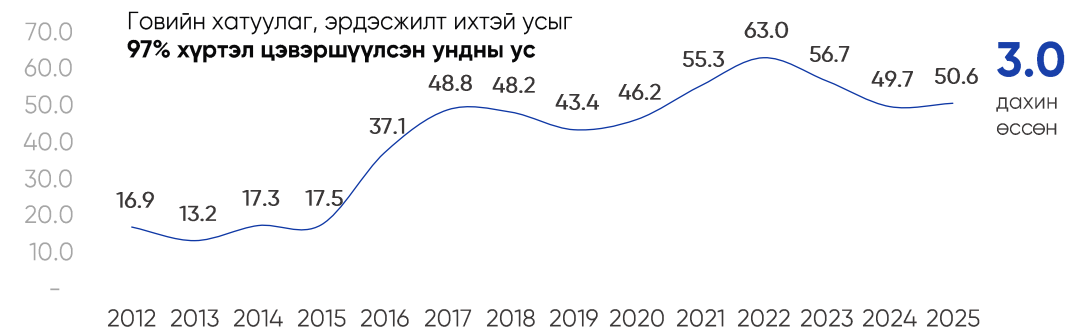
Энержи Ресурс ХХК-ийн ус хангамж, ариутгах татуургын салбарт оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК уул уурхайг дагасан хүн ам, бизнесийн өсөлтөөс илүү хурдацтайгаар усны үйлчилгээг тэлж, Цогтцэций сумын өнөөгийн болон цаашдын хэрэгцээг даах ус хангамж, ариутгах татуургын дэд бүтцийг бүрдүүлсэн.

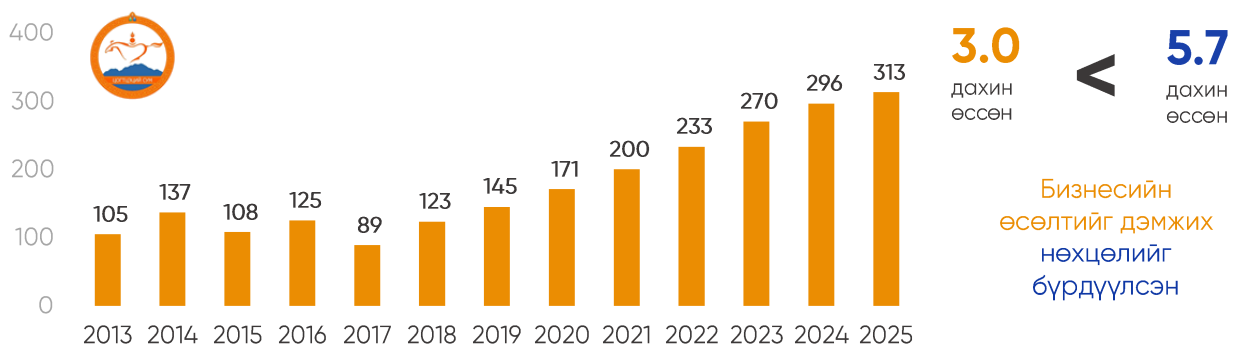
Цогтцэций сумын хүн амын тоо, мянга*

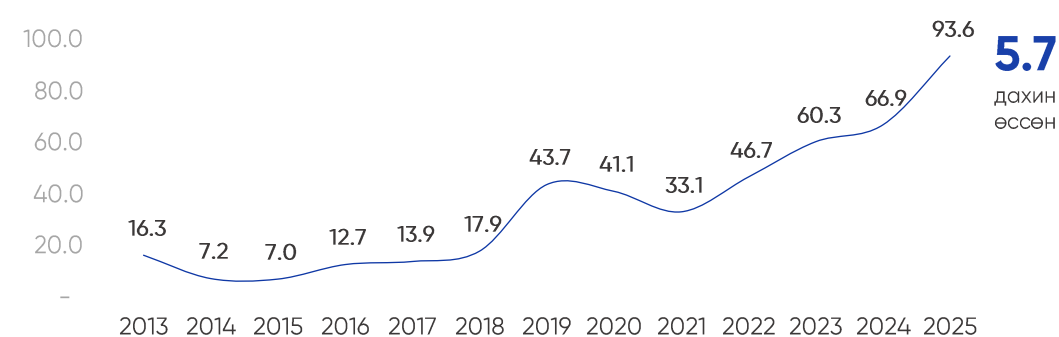
Айл өрхөд түгээсэн усны хэмжээ, мян.куб метр

Цогтцэций сум-ын ААНБ-ын тоо

ААНБ-д түгээсэн усны хэмжээ, мян.куб метр

Эх сурвалж: Статистик мэдээллийн нэгдсэн сан 1212.mn, YCX. Тайлбар * -Цогтцэций сумын төвийн хүн амын тоог салгах боломжгүй байсан тул сумын нийт хүн амын тоогоор авав.

Ариутгах татуургын үйлчилгээний хүртээмж

2012 онд
80.2
мян. куб метр

2025 онд
195.2
мян. куб метр

х 2.4
дахин өссөн

Хүчин чадалтай харьцуулахад
438
мян. куб метр

Орон сууц, үйлдвэрлэл үйлчилгээг
х 2.2
дахин тэлэх боломжтой

04

Монгол Улсын нийгэмд Энержи Ресурс ХХК-ийн оруулж буй хувь нэмэр

esomar

Corporate 2026

Монгол Улсын болон орон нутгийн хөдөлмөр эрхлэлтэд үзүүлсэн нөлөө

Энержи Ресурс ХХК 2009–2025 онд шууд ажлын байраа 4.1 дахин нэмэгдүүлж 2,905-д хүргэсний зэрэгцээ орон нутгийн 1,044 иргэнийг ажлын байраар хангажээ. Зах зээлийн уналтын үед ч орон нутгийн ажил эрхлэлтийг тогтвортой хадгалсан нь компанийн орон нутгийн хөдөлмөр эрхлэлтэд үзүүлж буй урт хугацааны нөлөөг харуулж байна.

Энержи Ресурс ХХК-ийн ажиллагчдын тоо

Орон нутгийн хөдөлмөр эрхлэлтэд үзүүлсэн нөлөө

Энержи Ресурс ХХК-ийн үндсэн ажиллагчдын тоо

Өсөлтийн үе:

- Уурхай, баяжуулах үйлдвэр ашиглалтад орсон.
- Олборлолт эрчимтэй өссөн.
- Хүний нөөц 3.6 дахин өссөн.

Зах зээлийн уналтын үе:

- Нүүрсний үнийн бууралт.
- Бүтээмжийг нэмэгдүүлсэн.
- Ажиллагчдын тоо 36.5%-аар буурсан.

Тогтворжилтын үе:

- Хөдөлмөр эрхлэлтийн хэмжээ тогтвортой хадгалагдсан.

Дахин өсөлтийн үе:

- Үйлдвэрлэлийн өсөлттэй уялдан ажлын байр дахин нэмэгдэж эхэлжээ.

■ Үндсэн ажиллагчдын тоо, бүгд

■ Үүнээс: Орон нутгийн иргэд

Ажлын байрны үржүүлэгчийн нөлөө: 2025 онд

Энержи Ресурс ХХК-ийн нэг шууд ажлын байр эдийн засагт нийтдээ 4 орчим ажлын байртай тэнцэх хөдөлмөр эрхлэлтийн нөлөө үзүүлж, 2025 онд нийт 11.6 мянган ажлын байрыг дэмжиж байна.

Давлагаалсан нөлөө
(Ripple effect)

х 3.976
11,551

Нийт үржүүлэгч:

1.000 (шууд) + 0.745 (шууд бус) + 2.231 (өдөөгдсөн) = 3.976

Нийт нөлөө: $2,905 \times 3.976 = 2,905 + 2,164 + 6,482 = 11,551$ ажлын байр

х 2.231
6,482

х 0.745
2,164

х 1.000
2,905
ажиллагч

Өдөөгдсөн үржүүлэгчийн нөлөө:

Ажилчид, ханган нийлүүлэгчдийн орлогоос үүдэлтэй, дотоодын эдийн засагт бий болсон ажлын байр.

Ажлын байрны үржүүлэгчийн хоёр дахь нөлөө:

Өдөөгдсөн нөлөө: $2,905 \times 2.231 = 6,482$ ажлын байр

Шууд бус үржүүлэгчийн нөлөө:

Нийлүүлэлтийн сүлжээний хүрээнд бий болсон нийлүүлэгчид, тээвэрлэгч, туслан гүйцэтгэгчдийн ажлын байр.

Ажлын байрны үржүүлэгчийн эхний нөлөө:

Шууд бус нөлөө: $2,905 \times 0.745 = 2,164$ ажлын байр

Шууд үржүүлэгчийн нөлөө:

Компанийн үйл ажиллагаатай шууд холбоотой ажлын байр буюу Энержи Ресурс ХХК-ийн ажиллагчид

Шууд ажлын байр:

Шууд нөлөө: 2,905

Монгол Улсын болон орон нутгийн өрхийн орлогод үзүүлсэн нөлөө

Энержи Ресурс ХХК ажлын байр бий болгохоос гадна өндөр, тогтвортой цалингийн орлогоор дамжуулан өрхийн амьжиргааг дэмжиж, орон нутгийн эдийн засагт томоохон мөнгөн урсгал бий болгож байна.

2009–2025

17

жилийн хугацаанд

Нийт ажиллагчдад

1.3

их наяд төгрөг

цалин олгожээ

2025 онд

246.6

тэрбум төгрөг

сард

20.6

тэрбум төгрөг

цалин олгожээ.

Нэг ажилчны сарын дундаж цалин

7.1

сая төгрөг

>

МУ-ын өрхийн сарын дундаж орлого

3.0

сая төгрөг

x2.3

дахин өндөр байжээ.

2009–2025

17

жилийн хугацаанд

Үүнээс орон нутгийн ажиллагчдад

494.0

тэрбум төгрөг

цалин олгожээ

2025 онд

88.6

тэрбум төгрөг

сард

7.4

тэрбум төгрөг

цалин олгожээ.

Нэг ажилчны сарын дундаж цалин

7.1

сая төгрөг

>

Хөдөөгийн өрхийн сарын дундаж орлого

2.5

сая төгрөг

x2.8

дахин өндөр байжээ.

Орон нутгийн эдийн засаг дахь ажил олгогчийн нөлөө

Энержи Ресурс

≈ 27%

>

≈ 23%

Эрдэнэт үйлдвэр

Цогтцэций сум

Орхон аймаг

Орон нутгийн ажиллагчдын тоо
сумын өрхийн тоо

Ажиллагчдын тоо
аймгийн өрхийн тоо

Орон нутгийн эдийн засагт “anchor employer”-ийн түвшний нөлөө үзүүлж байна.

Орон нутгийн мөнгөн урсгалд үзүүлэх нөлөө

Орон нутгийн ажиллагчид
2025 оны байдлаар жилд

88.6

тэрбум төгрөг

цалингийн орлогыг авч
зарцуулсан нь

Өмнөговь аймгийн иргэдийн
хадгаламжтай харьцуулахад

26.6%

Худалдааны салбарын борлуулалтын
орлоготой харьцуулахад

4.0%

Аймгийн ДНБ-тэй харьцуулахад

2.5%

Цогтцэций сумын төсвийн
орлоготой харьцуулахад

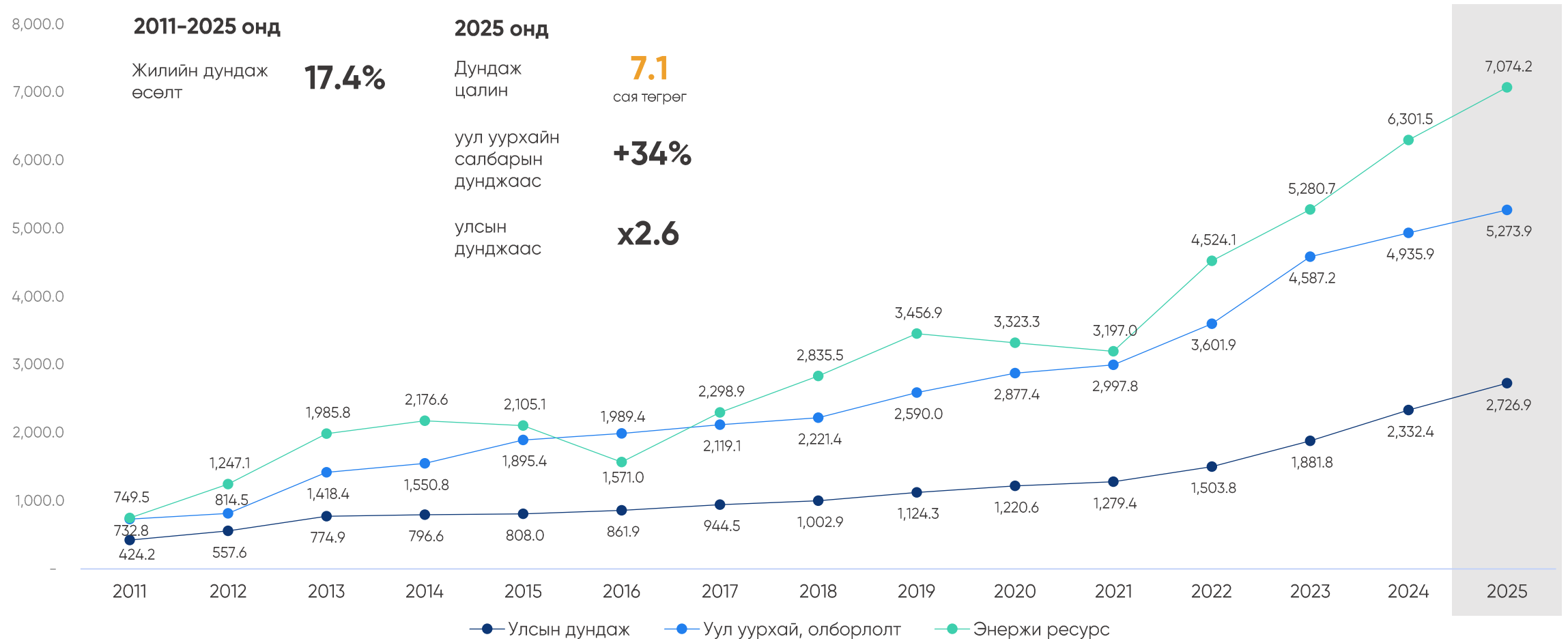
104.5%

Энержи Ресурс ХХК-ийн дундаж цалинг улсын болон салбарын **дундаж цалинтай харьцуулсан нь**

Энержи Ресурс ХХК уул уурхайн салбарт өндөр цалинтай, бүтээмжтэй ажлын байрны жишгийг тогтвортой бүрдүүлж ирсэн бөгөөд 2025 онд сарын дундаж цалин 7.1 сая төгрөгт хүрч, салбарын дунджаас 34% өндөр байна.

Улсын, уул уурхайн салбарын болон Энержи Ресурс компанийн ажиллагчдын сарын дундаж цалингийн харьцуулалт, мянган төгрөгөөр

Цалингийн үржүүлэгчийн нөлөө: 2025 онд

Энержи Ресурс ХХК-ийн ажиллагчдад олгосон цалин зөвхөн өрхийн орлогоор хязгаарлагдахгүй, хэрэглээ болон нийлүүлэлтийн сүлжээгээр дамжин эдийн засагт 2.33 дахин өссөн цалингийн орлогын нөлөө бий болгож байна. 2025 онд 232.8 тэрбум төгрөгийн шууд цалин нийт 542.2 тэрбум төгрөгийн нөлөө үүсгэжээ.

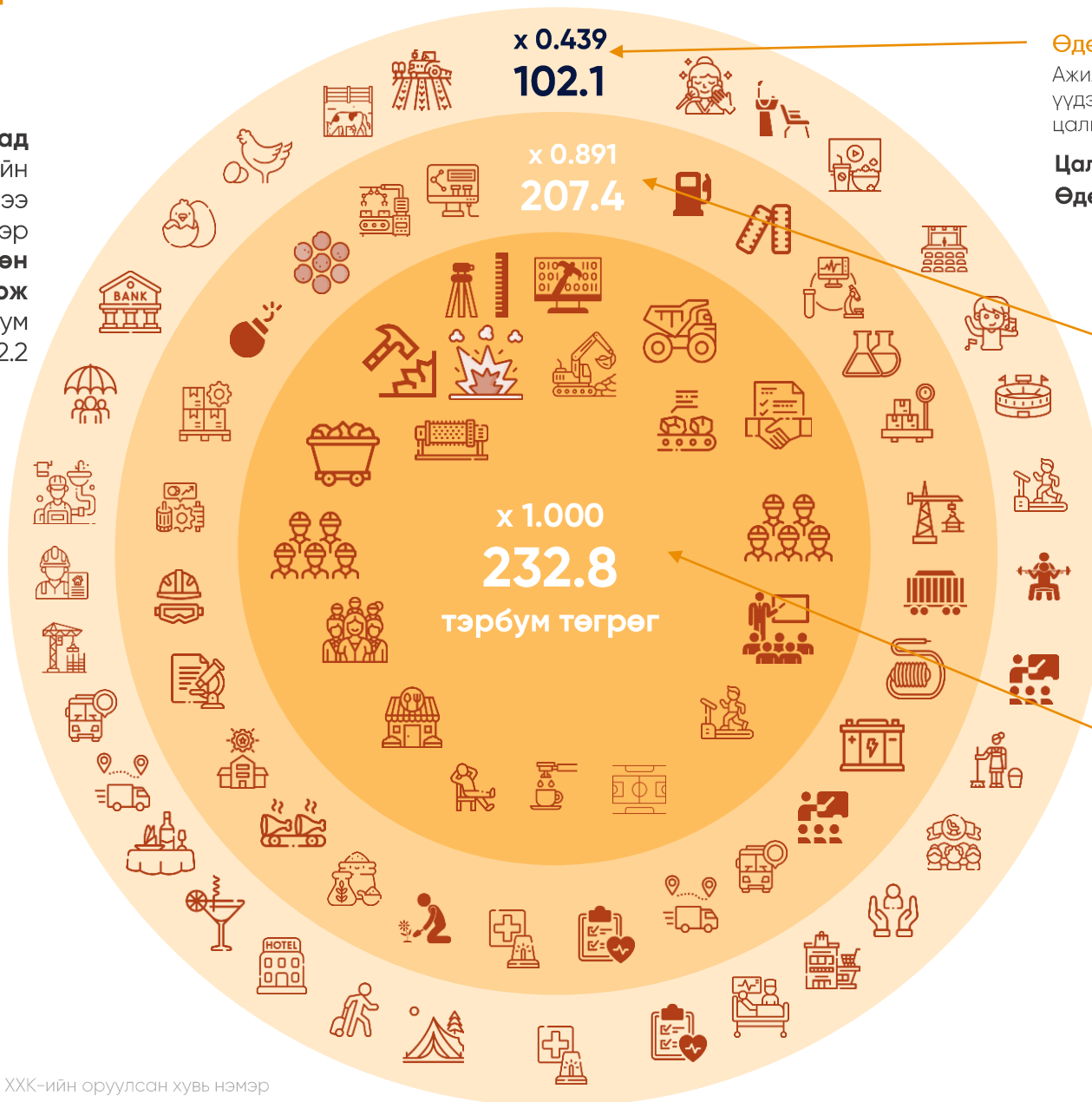
Давлагаалсан нөлөө
(Ripple effect)

х 2.330
542.2

Нийт үржүүлэгч:

$1.000 (\text{шууд}) + 0.891 (\text{шууд бус}) + 0.439 (\text{өдөөгдсөн}) = 2.330$

Нийт нөлөө: $232.8 \times 2.330 = 232.8 + 207.4 + 102.1 = 542.2$ тэрбум төгрөг

Өдөөгдсөн үржүүлэгчийн нөлөө:

Ажилчид, ханган нийлүүлэгчдийн орлогоос үүдэлтэй, дотоодын эдийн засагт бий болсон нэмэлт цалин.

Цалингийн үржүүлэгчийн хоёр дахь нөлөө:

Өдөөгдсөн нөлөө: $232.8 \times 0.439 = 102.1$ тэрбум төгрөг

Шууд бус үржүүлэгчийн нөлөө:

Нийлүүлэлтийн сүлжээний хүрээнд бий болсон нийлүүлэгчид, тээвэрлэгч, туслан гүйцэтгэгчдийн ажиллагчдын цалин.

Цалингийн үржүүлэгчийн эхний нөлөө:

Шууд бус нөлөө: $232.8 \times 0.891 = 207.4$ тэрбум төгрөг

Шууд үржүүлэгчийн нөлөө:

Энержи Ресурс ХХК-ийн ажиллагчдын цалин

Шууд цалингийн орлого:

Шууд нөлөө: 232.8 тэрбум төгрөг

Энержи Ресурс ХХК-ийн цалингийн үржүүлэгчийн салбарын харьцуулалт

Энержи Ресурс ХХК-ийн цалингийн нийт үржүүлэгч 2.330 байгаа нь Монголын уул уурхайн салбарын дунджаас 14%, Канадын уул уурхайн салбараас 25% өндөр бөгөөд ажиллагчдын цалин эдийн засагт илүү хүчтэй давлагаалсан нөлөө үзүүлж байгааг харуулж байна.

 Монгол Улсын уул уурхайн салбар*	 Энержи Ресурс ХХК**	 Канад улсын уул уурхайн салбар***
Шууд 1.000	Шууд 1.000	Шууд 1.000
Шууд бус 0.866	Шууд бус 0.891	Шууд бус 0.764
Өдөөгдсөн 0.183	Өдөөгдсөн 0.439	Өдөөгдсөн 0.099
Нийт Σ 2.049 <	Нийт Σ 2.330 >	Нийт Σ 1.863

ГОЛ ОНЦЛОГ: Энержи Ресурс ХХК-ийн цалингийн нөлөө өрхийн хэрэглээнд илүү хүчтэй дамжиж, эдийн засагт үүсэх давлагаалсан нөлөөг нэмэгдүүлж байна.

- **Шууд бус нөлөө 0.891** – нийлүүлэлтийн сүлжээгээр дамжих нөлөө Монголын уул уурхайн салбарын дунджаас бага зэрэг өндөр.
- **Өдөөгдсөн нөлөө 0.439** – өрхийн хэрэглээгээр дамжих нөлөө Монголын уул уурхайн салбараас **2.4 дахин**, Канадынхаас **4.4 дахин өндөр**.

Эх сурвалж: * Салбар хоорондын тэнцэл, YCX, 2024 он,
** Судлаачдын тооцоолол
*** Канадын статистикийн газар 2022 он, <https://www150.statcan.gc.ca/>

Энержи Ресурс ХХК-ийн цалингийн үржүүлэгчийн компанийн харьцуулалт

Уул уурхайн томоохон компаниудын цалингийн үржүүлэгчийн бүтэц харилцан адилгүй бөгөөд Энержи Ресурс ХХК-ийн нийт үржүүлэгч 2.330 байгаа нь Оюу толгой ХХК-иас доогуур, Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-аас 24% өндөр байна.

Оюу Tolgoi Оюутолгой ХХК			Энержи Ресурс ХХК			“ЭРДЭНЭТ ҮЙЛДВЭР” ТӨҮГ		
Шууд		1.000	Шууд		1.000	Шууд		1.000
Шууд бус		1.416	Шууд бус		0.891	Шууд бус		0.727
Өдөөгдсөн		1.616	Өдөөгдсөн		0.439	Өдөөгдсөн		0.181
Нийт	Σ	4.033	Нийт	Σ	2.230	Нийт	Σ	1.802

ГОЛ ОНЦЛОГ: Энержи Ресурс ХХК-ийн цалингийн үржүүлэгчид өрхийн хэрэглээгээр дамжих өдөөгдсөн нөлөө харьцангуй өндөр байна.

- Шууд бус нөлөө 0.891 – Оюу толгой ХХК-ийнхаас доогуур, Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-ынхаас 23% өндөр.
- Өдөөгдсөн нөлөө 0.439 – Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-ынхаас 2.4 дахин өндөр, харин Оюу толгой ХХК-ийнхаас доогуур.

Энержи Ресурс ХХК-ийн хөдөлмөрийн бүтээмж ба хүний нөөцийн уян хатан удирдлага

Энержи Ресурс ХХК-ийн хөдөлмөрийн бүтээмж зах зээл, үйлдвэрлэлийн мөчлөгийг даган хэлбэлзэж ирсэн ч урт хугацаанд ахисан байна. Нэг ажиллагчид ногдох нүүрс олборлолт 2009–2013 онд дунджаар 3.3 мян.тн байсан бол 2022–2025 онд 4.2 мян.тн болж, 25%-аар нэмэгджээ.

Энержи Ресурс ХХК-ийн нэг үндсэн ажиллагчид ногдох нүүрс олборлолт болон борлуулалтын орлогын хэмжээ

Нэг ажиллагчид ногдох нүүрс олборлолт, мян.тн/ажиллагч

$$\frac{2022-2025}{2009-2013} = \frac{4.15 \text{ мян.тн}}{3.32 \text{ мян.тн}} = 25\% \text{ өсжээ.}$$

Энержи Ресурс ХХК-ийн нийт ажилласан хүн цаг, сая хүн цагаар*

Тайлбар: * Хүн цагийн тооцоог 2013 оноос тооцож эхэлсэн

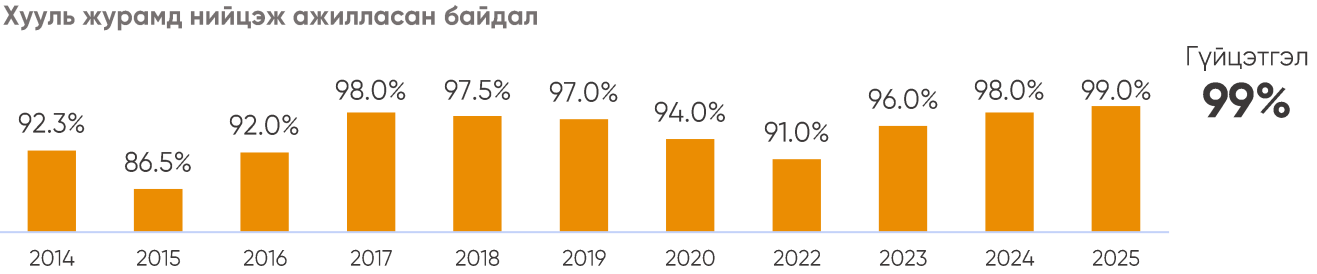
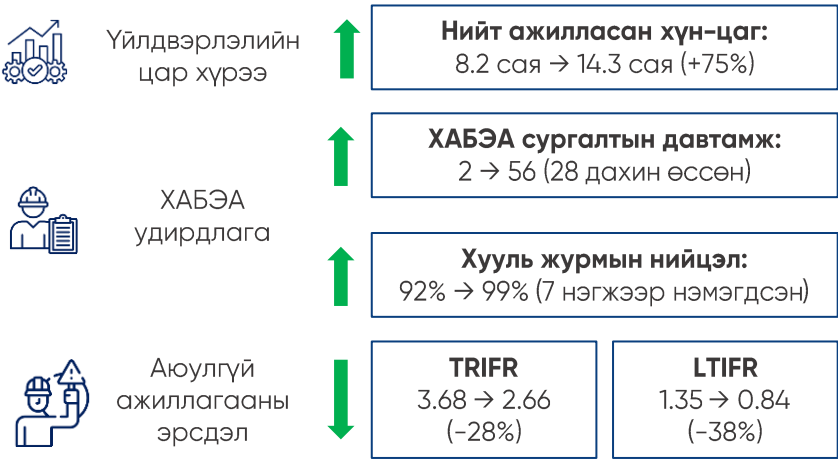
ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН УЯН ХАТАН УДИРДЛАГА

Ажилласан хүн цаг зах зээл, үйлдвэрлэлийн мөчлөгийг даган өөрчлөгдөж, уналтын үед буурч, сэргэлтийн үед эрчимтэй нэмэгдсэн нь хөдөлмөрийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн бодит хэрэгцээтэй уялдуулан удирдаж ирснийг харуулж байна.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн соёлыг төлөвшүүлэхэд оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК үйлдвэрлэлийн цар хүрээг тэлэхийн зэрэгцээ аюулгүй ажиллагааны гүйцэтгэлээ сайжруулж, 2013–2025 онд ажилласан хүн-цаг 75%-аар өссөн ч TRIFR 28%, LTIFR 38%-аар буурсан байна.

Үйлдвэрлэл тэлэхийн зэрэгцээ аюулгүй ажиллагааны үзүүлэлт сайжирсан.

ОЛОН УЛСЫН ЖИШИГТЭЙ ХАРЬЦУУЛБАЛ

Энержи Ресурс ХХК-ийн 2025 оны TRIFR 2.66 байгаа нь ICMM-ийн гишүүн компаниудын 2024 оны TRIFR 2.29-тэй ойролцоо түвшинд байна.

Эх сурвалж: ICMM (2025). Safety Performance: Benchmarking Progress of ICMM Company Members in 2024.

Хүний нөөцийн сургалт хөгжилд оруулсан хувь нэмэр

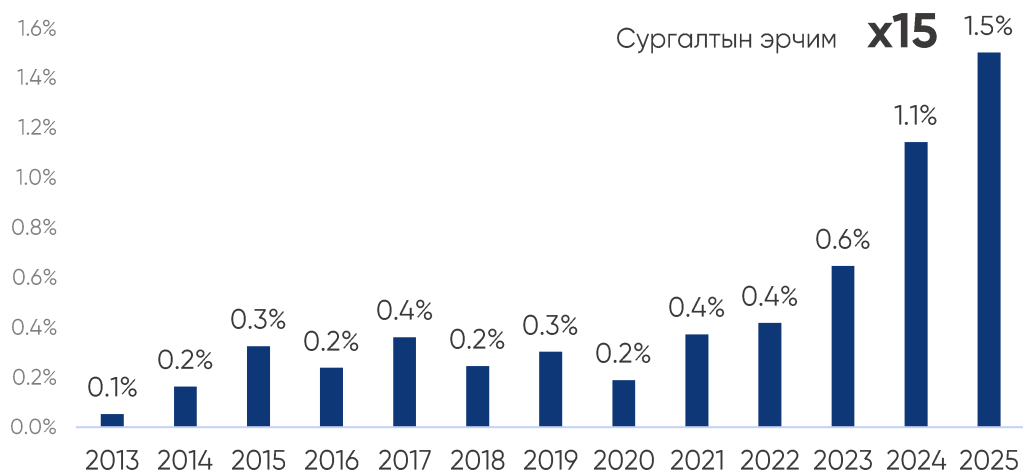

Энержи Ресурс ХХК ажлын байр бий болгохоос гадна хүний капиталын хөгжилд тогтмол хөрөнгө оруулж, 2010–2025 онд 614.5 мянган хүн-цагийн сургалт зохион байгуулж, сургалтын эрчмийг 2013 онтой харьцуулахад 15 дахин нэмэгдүүлсэн байна.

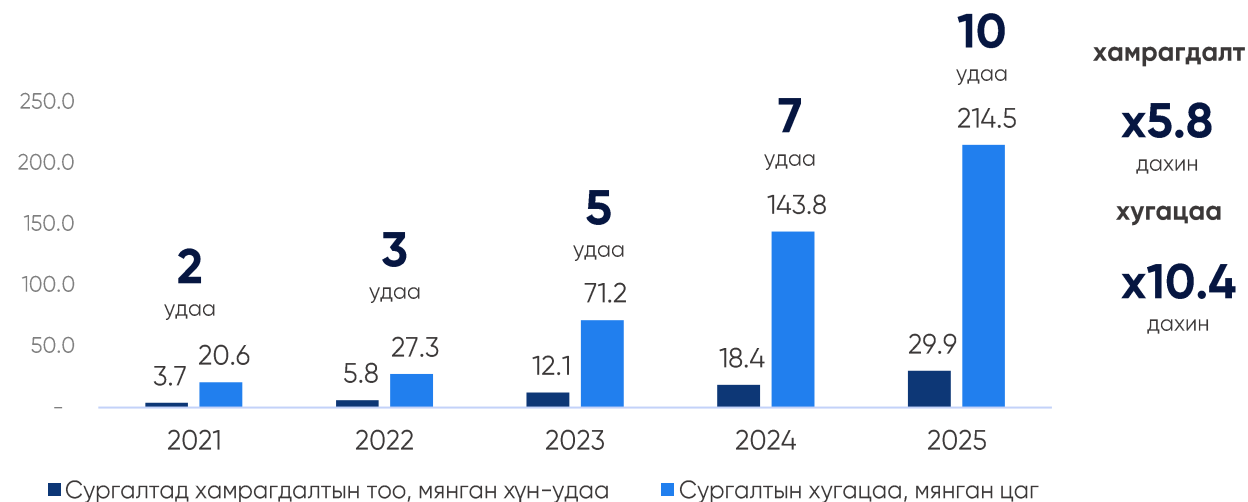
Сургалт хөгжлийн үйл ажиллагаа

Сургалтын эрчим: Нийт ажилласан хүн цагт сургалтын цагийн эзлэх хувь*

Сургалтад хамрагдалтын тоо, сургалтын хугацаа, нэг ажилтны сургалтад хамрагдсан дундаж тоо

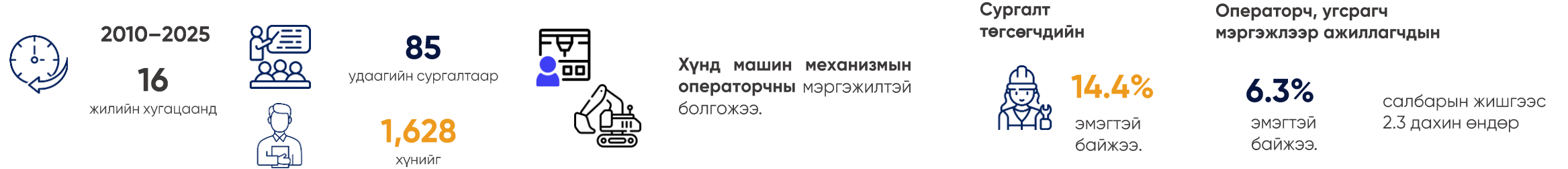

Тайлбар: * Нийт ажилласан цагийг 2013 оноос тооцож эхэлсэн.

Уул уурхайн салбарын хүний нөөцийг бүрдүүлэхэд оруулсан хувь нэмэр

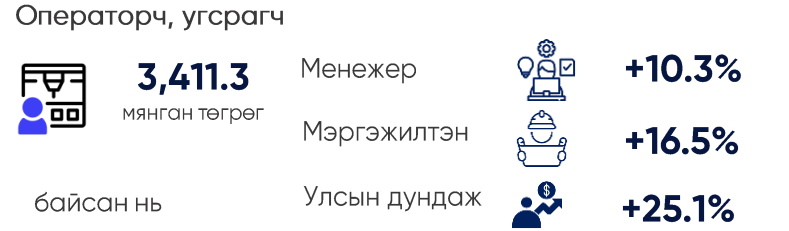
Энержи Ресурс ХХК 2010–2025 онд 1,628 хүнийг хөдөлмөрийн зах зээлд эрэлттэй, улсын дунджаас өндөр цалинтай хүнд машин механизмын операторын мэргэжлээр бэлтгэж, хөдөлмөр эрхлэлт, орлогын боломжийг нь нэмэгдүүлэхэд хувь нэмэр оруулжээ.

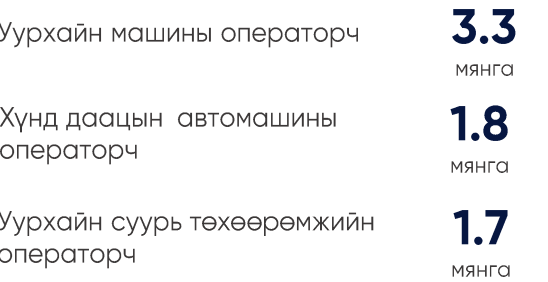
Хөдөлмөрийн зах зээл дээр машин механизм, төхөөрөмжийн операторч, угсрагч ажлын байранд ажиллагчдын тоо

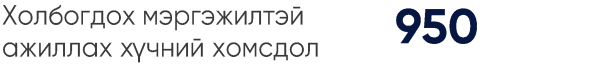
Ажиллагчдын сарын дундаж цалин (2025 онд)

Хөдөлмөрийн зах зээл дээр эрэлт*–тэй мэргэжлүүд (2025)

Хөдөлмөрийн зах зээл дээрх холбогдох мэргэжлийн хомсдол** (2025)

Энержи Ресурс ХХК 2025 онд **197** мэргэжилтэн бэлтгэсэн нь холбогдох мэргэжлийн ажиллах хүчний хомсдолын **20.7%-тай тэнцэх хэмжээ** юм.

Тайлбар: * Ажиллах хүчний эрэлт гэдэг нь тухайн хугацаанд ажил олгогчдын шинээр ажилтан авах нийт хэрэгцээ. Үүнд шинээр бий болсон ажлын байр төдийгүй ажлаас гарсан хүнийг нөхөх хэрэгцээ ч орно.
** Ажиллах хүчний хомсдол гэдэг нь ажил олгогчид ажилтан авах хэрэгцээтэй байсан боловч шаардлага хангасан ажилтан олдоогүйгээс авч чадаагүй ажлын байр юм. Өөрөөр хэлбэл хомсдол бол эрэлтийн дотроос нийлүүлэлтээр хангагдаж чадаагүй хэсэг юм.

I. Ажлын байрыг нэмэгдүүлэх

II. Боловсролыг дэмжих

III. Эрүүл мэндийн тусламж
үйлчилгээг сайжруулах

IV. Соёл урлаг, спортыг дэмжих

VIII. Оролцогч талуудын хамтын
ажиллагааг дэмжих

VII. Байгаль орчныг хамгаалах

VI. Дэд бүтцийн хөгжлийг дэмжих

V. Орон нутгийн худалдан авалт,
жижиг дунд үйлдвэрлэл
эрхлэгчдийг дэмжих

**ЭНЕРЖИ
РЕСУРС ХХК**

Тогтвортой хөгжилд

Орон нутаг, нийгмийн тогтвортой хөгжлийг
8 чиглэлээр цогцоор дэмжиж иржээ.

Орон нутгийн боловсролын хүртээмж, орчныг ахиулахад оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК орон нутгийн боловсролыг нэг удаагийн дэмжлэгээр бус, сургууль–цэцэрлэг–дотуур байрны дэд бүтэц бий болгохоос эхлээд хүүхэд, оюутны боловсролын боломжийг дэмжих хүртэлх цогц хэлбэрээр дэмжиж иржээ.

2009–2025
онд

8.5

тэрбум төгрөг

боловсролын салбарын хөрөнгө
оруулалт, санхүүжилтэд зарцуулсан.

СУРАХ ОРЧНЫГ БҮРДҮҮЛСЭН

5.1

тэрбум төгрөг

хөрөнгө
оруулалт

“Мөрөөдөл” цогцолбор

700

хүүхдийн

суудалтай
сургууль

144

хүүхдийн

ортой
цэцэрлэг

100

хүүхдийн

ортой дотуур
байр

“Мөрөөдлийн хөтөч”
сургалтын төв

126

хүүхдийн

Зузаахай
цэцэрлэг

СУРАХ БОЛОМЖИЙГ ДЭМЖСЭН

3.4

тэрбум төгрөг

санхүүгийн
дэмжлэг

“Мөрөөдөл” сургалтын
менежмент, чанарын төсөл 2011–2016
он

“Орон нутгийн боловсролыг
дэмжих” хөтөлбөр – II шат 2019–2025
он

Цалинтай оюутан
хөтөлбөрт 2018–2025
онд: 150
оюутан

“Говийн ирээдүй”
тэтгэлэгт хөтөлбөр 2009–2012
онд: 30
оюутан

“Ирээдүйн сайн
сайхны төлөө”
тэтгэлэгт хөтөлбөр 2009–2013
онд: 178
оюутан

ОРОН НУТАГТ ГАРСАН ӨӨРЧЛӨЛТ

Цогтцэций сумын Ерөнхий боловсролын сургууль

	2015 он	2025 он	
Ерөнхий боловсролын сургууль			x2
Суралцагчид	1,534	2,997	+95.4%
Үндсэн багш	88	126	+43.2%

Цогтцэций сумын 2-р сургууль аймагтаа чанараар тэргүүлдэг,
төгсөгчдийн чанар улсын дунджаас дээгүүр болсон (2015–2021).

Цогтцэций сумын Сургуулийн өмнөх боловсрол

	2018 он	2025 он	
Цэцэрлэгийн тоо	3	4	+33.3%
Хамрагдсан хүүхэд	856	1,160	+35.5%
Үндсэн багш	15	26	+73.3%

Цэцэрлэгийн нэг үндсэн багшид ногдох хүүхдийн тоо 22%-аар
буурсан.

Орон нутгийн эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмж, чадавхыг оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК нэг удаагийн үзлэг, тусламжаар хязгаарлалгүй, эрүүл мэндийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэхийн зэрэгцээ орон нутгийн эмч, эмнэлгийн чадавхыг бэхжүүлэхэд чиглэсэн дэмжлэг үзүүлж ирсэн.

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРТ ҮЗҮҮЛСЭН САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГ

2009–2025
онд

426.9
сая төгрөг

тайлангуудад дүн нь тусгайлан дурдагдсан эрүүл мэндийн санхүүжилт.

ЭМНЭЛГИЙН ЧАДАВХЫГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ

Говийн 4 аймгийн хүүхдийн эрчимт эмчилгээний тасгуудыг **нярайн тоног төхөөрөмжөөр хангах төсөл**

370

сая төгрөг

2018 он

Ковид-19-ийн үеийн **түргэвчилсэн оношлуур, эмнэлгийн орны дэмжлэг**

46.9

сая төгрөг

2021 он

Эмч нарыг **ажлын байран дээр дадлагажуулах** (4 сумын)

8

эмч

2012 он

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Эрүүл мэндийн **нарийн мэргэжлийн үзлэг, оношилгоо** (8 Сум)

1,214

иргэн

2012 он

“Эрүүл иргэн – Бүс нутгийн хөгжил” **сургалт, сурталчилгааны хөтөлбөр** (7 сум)

2,773

иргэн

2012 он

Цогтцэций сумын иргэдийн **эрүүл мэндийн үзлэг**

163

иргэн

2018 он

“Зүрх мартахгүй” төсөл

5

хүүхэд

2020 он

Эрүүл мэндийн хүртээмжийг сайжруулах хөтөлбөр: **хүүхдийн нарийн мэргэжлийн үзлэг**

900

хүүхэд

2023
ОНООС

ОРОН НУТАГТ ҮЗҮҮЛСЭН ҮР НӨЛӨӨ, ГАРСАН ӨӨРЧЛӨЛТ

Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын

2010 он

2025 он

хүн амын тоо

3,492

11,077

x 3.2

их эмчийн тоо

3

17

x 5.7

Их эмчийн тоо хүн амын өсөлтөөс хурдан нэмэгдэж, нэг их эмчид ногдох хүн амын тоо буюу **ачаалал 44%-аар** буурсан.

2018–2025 онд

Говьсүмбэр

3,138

Дундговь

8,036

Дорноговь

11,379

Өмнөговь

13,544

тоног төхөөрөмжийг шинэчлэхэд дэмжлэг үзүүлсэн 4 аймагт

нийт

36.1

мянган

хүүхэд төржээ.

Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын

0–16 насны хүүхдийн тоо

4,718

нарийн мэргэжлийн үзлэг, оношилгоонд хамруулсан.

Нийт хүүхдийн

19.1%

Үзлэг, оношилгоонд хамруулсан хүүхдээс

20+
хүүхэд

мэс заслын эмчилгээ хийлгэхээр болсон.

Соёл урлаг, спортыг дэмжих чиглэлээр оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК соёлын өвийг хадгалж, түгээн дэлгэрүүлэх урт хугацааны санаачилгуудыг хэрэгжүүлэхийн зэрэгцээ Монголын сагсан бөмбөгийн олон улсын амжилт, мэргэжлийн хөгжлийг дэмжиж ирсэн.

СОЁЛ УРЛАГ, СПОРТЫН САЛБАРТ ҮЗҮҮЛСЭН САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГ

2009–2025

онд

6.4

тэрбум төгрөг

санхүүгийн
дэмжлэг үзүүлжээ.

1. Соёлын өвийг хадгалах, өвлүүлэх, түгээн дэлгэрүүлэх

“Цэцийн жонон” хуурын татлага (2011 оноос)

Музейн уул уурхайн танхим (2014 он)

Говь-Шанхын уртын дуу (2012 оноос)

“Говийн 5 гайхамшиг” нэвтрүүлэг (2018 оноос)

Уйгаржин монгол бичиг (2012)

“Монгол өв соёл” нэвтрүүлэг (2022 оноос)

“Монгол Ганжуур, Данжуур” (2013–2016)

2. Соёл, урлагийн эвент, арга хэмжээг дэмжих

“Ухаа худаг” наадам
(жил бүр)

“Галбын говийн улаан
тэмээний баяр” (2013 оноос)

Говь-Шанхын уртын дууны
улсын уралдаан (2018 оноос)

3. Спортын хөгжлийг дэмжих

Мэргэжлийн сагсан бөмбөгийг хөгжүүлэх

MMC Energy 3x3, Ulaanbaatar Amazons

Монгол Улсын шигшээ багуудыг дэмжих

Эрэгтэй, эмэгтэй 3x3 шигшээ баг

Сагсан бөмбөгийн экосистемийг хөгжүүлэх

Үндэсний лиг, олон улсын тэмцээнүүд

Хүүхэд, залуусын хүртээмжтэй спортыг дэмжих

Орон нутгийн спортын дэд бүтэц,
Тусгай Олимп

СОЁЛ, СПОРТЫН САЛБАРТ БИЙ БОЛГОСОН ҮР ДҮН, АМЖИЛТ

Соёлын өв

311

боть

“Монгол Ганжуур, Данжуур”
хөрвүүлж хэвлүүлсэн.

“Цэцийн жонон”
хуурын татлага

Сумын соёлын төвийн дэргэд “Цэцийн жонон” морин хуурын хамтлаг бий болж, байнгын тоглолт хийж байна.

Говь-Шанхын
уртын дуу

Цогтцэций сумын Соёлын төвд сургагч багш бэлтгэх сургалттай болсон. 2024 онд **4 дэх удаагийн** улсын уралдаанд **УБ хот, 3 аймгийн 34 уртын дуучин** оролцсон.

Соёл, уламжлал

“Ухаа худаг” наадам

Уламжлалт соёл, спортын эвентүүдийг дэмжиж, Өмнөговийн соёлын аялал жуулчлалыг төрөлжүүлэхэд хувь нэмэр оруулсан.

“Галбын говийн улаан
тэмээний баяр”

Багийн спорт – Олон улсын түвшинд

2017

Ulaanbaatar MMC Energy 3x3 баг байгуулагдаж байсан бол

2019

FIBA 3x3 Jeju
Challenger-ын
аварга болсон

2020

Багийн спортоор
Олимпод анх удаа
оролцов

2022

**Дэлхийн
шилдэг 8
багт багтав**

Орон нутгийн худалдан авалт, жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжихэд оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК орон нутгийн иргэдийг бизнес эрхлэхэд санхүүжилт олгохоос эхлээд үйлдвэрлэл эрхлэх, компанийн худалдан авалтын зах зээлд холбогдох хүртэлх эдийн засгийн боломжийг үе шаттайгаар дэмжиж ирсэн.

ЖИЖИГ БИЗНЕСИЙГ САНХҮҮЖҮҮЛСЭН

Иргэдийн тогтвортой амьжиргааг дэмжих хөтөлбөр (2011-2025 онд)

141

Жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчид (6 сумын)

1.2

тэрбум төгрөг

хүүгүй зээл олгожээ.

Үүнээс II шат буюу 2017-2025 онд

104

1.0

тэрбум төгрөг

Өмнөговь аймагт ЖДҮ эрхлэгчид

2017

770

2025

1,863

x2.4

дахин нэмэгджээ.

ОРОН НУТГИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙГ ДЭМЖСЭН

2012-2025 онд жил бүр дунджаар

50

өрх

2

ААН

5

га талбайд

төмс, хүнсний ногоо тариалжээ.

Усалгаанд зориулж
Энержи Ресурс ХХК-аас
2020-2025 онд

133.4

мянган м³

усыг үнэ төлбөргүй
нийлүүлжээ

2012-2025 онд

555

тн

ургац хураан авсан нь

Цогтцэций сумын хураан авсан ургацын

20.8%

ОРОН НУТГИЙН БИЗНЕСИЙГ ЗАХ ЗЭЭЛТЭЙ ХОЛБОСОН

Орон нутгийн худалдан авалтаар бизнесийг дэмжих

2011-2025 онд:

Давхардсан тоогоор

578

орон нутгийн ААН-ээс

91.0

тэрбум төгрөг

худалдан авалтыг хийжээ.

Нэг ААН-ээс дунджаар

157.5

сая төгрөг

худалдан авалтыг хийжээ.

Орон нутгийн худалдан авалт

2011

281

сая төгрөг

2025

15.0

тэрбум төгрөг

x53

дахин нэмэгджээ.

Энержи Ресурс ХХК-ийн орон нутгийн бизнесийн идэвхжилд үзүүлсэн нөлөө*

Энержи Ресурс ХХК нь худалдан авалт, ажлын байр, орон нутгийн ханган нийлүүлэлтээр дамжуулан Цогтцэций сумын эдийн засагт эрэлт, орлогын эх үүсвэр бий болгож, бизнесийн идэвхжил нэмэгдэхэд хувь нэмэр оруулжээ.

Орон нутгийн эдийн засагт шууд эрэлт, орлого бий болгосон

Үндэсний гэрээлэгч, ханган нийлүүлэгчдээс хийсэн худалдан авалт

Орон нутгийн иргэн үндсэн ажиллагчид

2013 онд

0.7

их наяд төгрөг

2025 онд

1.6

их наяд төгрөг

x2.2

дахин нэмэгдсэн

2013–2025 онд

572

Жилд дунджаар

44

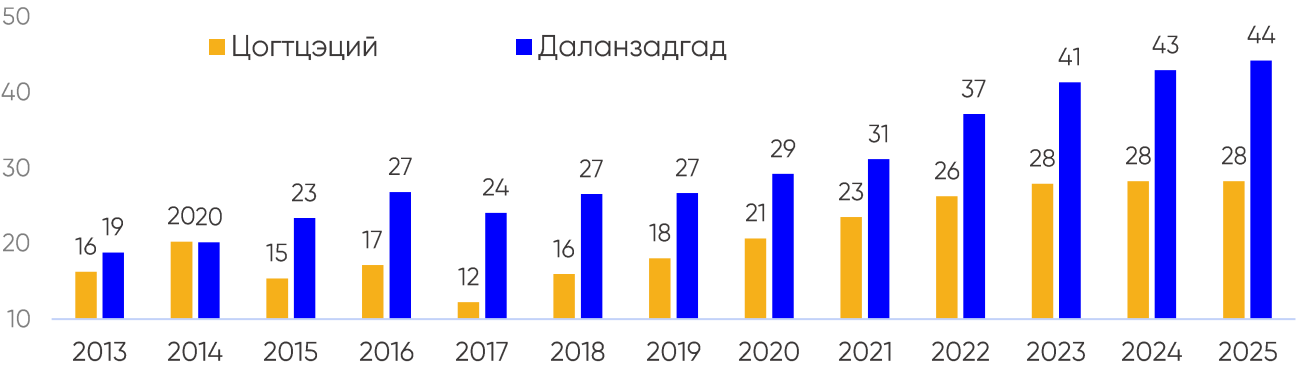
Өмнөговь аймаг, Цогтцэций сумын гэрээлэгч ханган нийлүүлэгчдийн тоо

Цогтцэций сумын хөдөлмөрийн насны 5 хүн тутмын нэг нь Энержи Ресурс компанид ажилладаг.

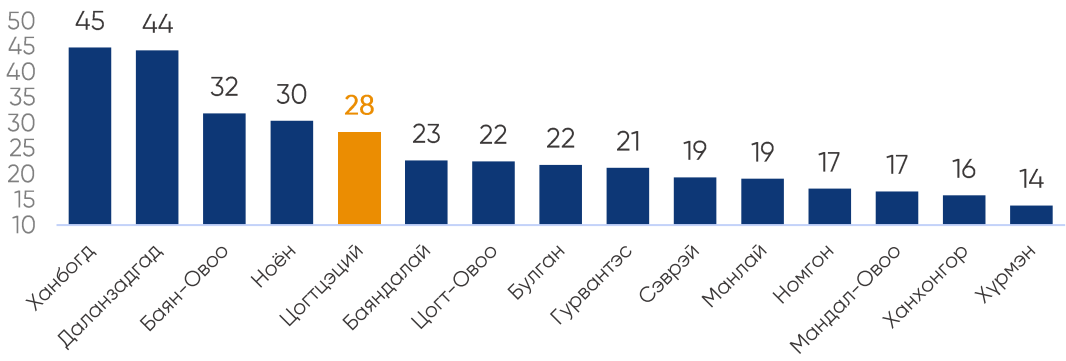
Бизнесийн идэвхжил нэмэгдсэн

2013–2025 онд Цогтцэций сумын 1,000 хүнд ногдох үйл ажиллагаа явуулж буй ААН-ийн тоо 16-аас 28 болж 1.75 дахин өссөн бөгөөд 2025 онд аймгийн 15 сумаас 5 дугаарт эрэмбэлэгдэж байна.

Өмнөговь аймгийн Даланзадгад, Цогтцэций сумдын 1,000 хүнд ногдох үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААН-ийн тоо

Цогтцэций сумын бизнесийн идэвхжилийн түвшин, аймгийн бусад сумтай харьцуулснаар

Тайлбар: * Энэхүү нөлөө нь зөвхөн Энержи Ресурс компанийн үзүүлсэн нөлөөлөл бус Өмнөговь аймагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа бусад аж ахуйн нэгжүүдийн хамтын нөлөөлөл болно.

Орон нутгийн дэд бүтэц, нийтийн үйлчилгээг хөгжүүлэхэд оруулсан хувь нэмэр

 Энержи Ресурс ХХК орон нутгийн хөгжлийн суурь дэд бүтцийг бий болгож, “Сайн хөрш” хөтөлбөрөөр нийтийн үйлчилгээний тогтвортой байдал, хүртээмжийг дэмжиж ирсэн.

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН СУУРЬ ДЭД БҮТЦИЙГ БИЙ БОЛГОСОН

Цахилгаан эрчим хүч

 Ухаа худаг ЦС (18 МВт) 2011-2025 онд **1.5** тэрбум кВт.цаг

цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэж, Өмнөд бүсийн цахилгаан түгээх сүлжээнд нийлүүлсэн.

Усан хангамж, ариутгах татуурга

 Говийн хатуулаг, эрдэсжилт ихтэй усыг **97% хүртэл цэвэршүүлсэн ундны усаар**

Цогтцэций сумын айл өрх ААНБ-ыг хангадаг.

 Сумын төвд 2013 онд **1,200 м³/хоног хүчин чадалтай** ахуйн бохир ус цэвэрлэх байгууламжийг ашиглалтад оруулсан.

Тээврийн дэд бүтэц

 245 км Ухаа худаг–Гашуунсухайт чиглэлийн авто замыг байгуулсан

 Таван толгой нисэх буудал **5.9** тэрбум төгрөг хөрөнгө оруулалт хийсэн.

“САЙН ХӨРШ” ХӨТӨЛБӨРӨӨР НИЙТИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТОГТВОРТОЙ БАЙДЛЫГ ДЭМЖСЭН

Эрчим хүчний салбарт

2009–2024 онд

413.5 нүүрс нийлүүлсэн.
мянган тн

2015–2025 онд

Сумдын ААН-үүдийн халаалтад **215.8** нүүрс нийлүүлсэн.
мянган тн

Усан хангамж, ариутгах татуургын салбарт

2018–2025 онд Сумын иргэдийн унд ахуйн хэрэгцээнд **984.5** куб метр

2020–2025 онд Аж ахуйн нэгжүүдэд **290.4** цэвэршүүлсэн ундны ус нийлүүлсэн.
куб метр

Хүнсний ногооны талбайн усалгаанд **133.8** Отрын мал **8.5**
куб метр услахад куб метр

2017–2025 онд Цэвэрлэх байгууламжид **1,196.2** бохир ус хүлээн авч цэвэрлэжээ.
куб метр

БИЙ БОЛГОСОН ҮР ӨГӨӨЖ

Төвийн бүсийн нэгдсэн сүлжээний оргил ачааллыг хуваалцдаг болсон **(1%)**.

ӨБЦТС-ний хэрэглэгчдэд борлуулсан ЦЭХ-ний **41–62%**

тэнцэх хэмжээний ЦЭХ үйлдвэрлэсэн

Даланзадгадын ДЦС, сумдын төсөвт байгууллагуудын санхүүгийн чадавхад эерэг нөлөө үзүүлсэн.

ДЦС-уудын нүүрсний өр

Төсөвт байгууллагуудын урсгал зардал

Хүн амын өсөлтөөс давсан хүчин чадалтай ус, ариутгах татуургын дэд бүтэц бий болгосон.

Цогтцэций сумын хүн амын тоо

2.1 дахин өссөн

3.0 дахин өссөн

Айл өрхөд түгээсэн усны хэмжээ

Орон сууц, үйлдвэрлэл үйлчилгээг

Цэвэрлэх байгууламжийн хүчин чадал **438** харьцуулахад **х 2.2**
мян. куб метр дахин тэлэх боломжтой

Байгаль орчныг хамгаалахад оруулсан хувь нэмэр

Энержи Ресурс ХХК 501.8 мянган мод тарьж, нөхөн сэргээлт, ус, хог хаягдал, тоосжилт, биологийн олон янз байдлын менежментийг тогтмол хэрэгжүүлснээр байгаль орчны хамгаалалтын тогтолцоог урт хугацаанд өндөр түвшинд хадгалсан.

ХИЙЖ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АЖИЛ, ГҮЙЦЭТГЭЛ

1. Мод үржүүлгийн үйл ажиллагаа

 2009–2025 онд **501.8** мод тарьжээ.

2009 онд **2.5** га мод үржүүлгийн газрыг байгуулсан

2011 оноос хойш **12** мянган мод сөөгтэй ойн зурвасыг сумаас 7 км зайд бий болгосон.

Үндэсний зорилтын **4%-ыг хангах амлалт авсан.**

2024 онд:

99.1

мянган мод

Хэнтий аймгийн
Хэрлэн суманд

Өвөрхангай аймгийн
Хархорин суманд

Өмнөговь аймгийн
Цогтцэций суманд

2025 онд:

126.6

мянган мод

50.0
мянган мод

40.0
мянган мод

36.6
мянган мод

2. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хүрээнд

2.1. Нөхөн сэргээлтийн үйл ажиллагаа

 2020–2025 онд Техникийн нөхөн сэргээлт **82** га

Биологийн нөхөн сэргээлт **13** га Шимт хөрсөөр хучсан **50** га Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт **27** га

2.2. Усны нөөцийн хамгаалалт, хэмнэлт

- усны хэрэглээ, чанарын мониторинг;
 - Технологийн усыг эргэлтээр ашиглах
- усны дахин ашиглалт **~95%**

2.3. Хог хаягдлын менежмент

- ангилан ялгах, дахин ашиглах, боловсруулах,
 - аюултай хаягдлыг зохих журмаар зайлуулах.
- хог хаягдлын дахин ашиглалт (2025 онд) Энгийн **0.5%** Аюултай **33.6%**

2.4. Тоосжилт, агаарын чанарын хяналт

- замын тоосжилт бууруулах, усалгаа, мониторинг.
- Тоосжилт (2025 онд) **108** хэмжилт **87%**

2.5. Биологийн олон янз байдлын хамгаалалт

- ургамал, амьтны мониторинг,
- хиймэл уст цэг, говь нутгийн ургамлын туршилт/үржүүлэг

ГАРСАН ҮР ДҮН, ҮР НӨЛӨӨ

Энержи Ресурс ХХК нь

501.8

мянган мод

≈313.6

га

ойжуулалтын талбайтай* тэнцэх хэмжээний мод тарьсан байна

Тайлбар: * – 501.8 мянган модыг 2.5×2.5 м зайтай буюу 1 га-д 1,600 мод тарих нягтралаар тооцсон эквивалент талбай. Эх сурвалж: FAO.

жилд

Энэ хэмжээний ой нь

1,568
тн

нүүрсхүчлийн хий (CO₂)** шингээх боломжтой

Тайлбар: ** – IPCC-ийн тайланд дурдсанаар ойжуулалтын биомасс дахь нүүрстөрөгчийн хуримтлал 1–35 тн CO₂/га/жил хүртэл хэлбэлзэж болно. Тооцоонд 5 тн CO₂/га/жил байхаар тооцов. Бодит шингээлт нь модны төрөл, нас, амьдрал, ургалтын нөхцөлөөс хамаарна.

2020–2025 онд БОМТ-ийн хэрэгжилтийг жил бүр 92%-аас дээш түвшинд хадгалж, 2025 онд **95.8%-д хүргэсэн.**

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025

Оролцогч талуудын хамтын ажиллагааг дэмжих: Оролцоо, хэлэлцүүлэг, хүсэлт, гомдол, түншлэл

 Энержи Ресурс ХХК орон нутгийн иргэдийг мэдээлэл хүлээн авагчаас санал, шийдвэр, хамтын ажиллагаанд оролцогч тал болгон оролцуулах тогтмол механизмыг бүрдүүлсэн.

ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ МЕХАНИЗМ

БИЙ БОЛСОН ӨӨРЧЛӨЛТ

НЭГ ТАЛТ МЭДЭЭЛЛЭЭС → ТОГТМОЛ ОРОЛЦОО, ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА РУУ

Тайлбар: * - IAP2 Spectrum of Public Participation буюу байгууллага оролцогч талуудтай ямар түвшинд харилцаж байгааг тайлбарлахад зориулагдсан загвар. Оролцооны шатлалыг IAP2 Spectrum of Public Participation-ийн зарчимд тулгуурлан хураангуйлав.

Оролцогч талуудын хамтын ажиллагааг дэмжих: Ил тод байдал, хяналт, баталгаажуулалт

Энержи Ресурс ХХК Олон улсын болон үндэсний стандарт, санаачилгуудыг нэвтрүүлж, үйл ажиллагааны нөлөөллийг хэмжих, хянах, тайлагнах, баталгаажуулах тогтолцоог бүрдүүлсэн.

ХАРИУЦЛАГАТАЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТОГТОЛЦООГ БҮРДҮҮЛСЭН

	Байгаль орчин, Нийгэм, Засаглалын тайлагнал	5 чиглэл 23 бүлэг	76 үзүүлэлт
	Тогтвортой хөгжлийн зорилтууд	Компанийн Тогтвортой хөгжлийн төлөөх стратегийн 4 зорилт нь уялддаг.	
	Тогтвортой уул уурхайн төлөө стандарт	8 бүлэг	34 үзүүлэлт
	Тайлагналын олон улсын санаачилгын стандартууд	GRI 2 + GRI 12 23 бүлэг	141 үзүүлэлт
	МУУҮА-ийн "Хариуцлагатай уул уурхайн кодекс"	5 үндсэн чиглэл	84 үзүүлэлт
	Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачилга	ICDP	Carbon Disclosure Project мэдээллийн систем
	Менежментийн тогтолцооны стандартууд	ISO 9001:2015	ISO 14001:2015 ISO 45001:2018

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨЛӨӨГ ТОГТМОЛ ХЭМЖИЖ, ХЯНАДАГ

Тоосжилт ба агаарын чанар: MNS 4585:2025
"Агаарын чанар: Техникийн ерөнхий шаардлага"

2025 онд: Тоосжилт

Цогтцэций сум, уурхай орчмын 9 цэгт 108 удаа Уурхайн төв бүсэд 339 хоногт хэмжилт хийсэн.

Агаарын чанар 3 төрлийн бохирдуулагч бодисын хэмжилтийг 6 цэгт итгэмжлэгдсэн лабораториор хийлгэсэн.

Хог хаягдлын менежмент:

Хаягдал бохир усны хувьд

НБҮ-ийн хаягдлын далан

3R зарчим

MNS 4943:2015

TSF management plan and operation manual

Усны менежмент

Усны тухай хууль

MNS 4943:2015

ISO 46001:2019

"Өмнийн говийн усны менежментийн Сайн дурын кодекс"

Хүлэмжийн хийн тооцоолол

14064-1:2018

WRI/WBCSD Greenhouse Gas Protocol (GHGP)

ХЭМЖИЛТ, ТАЙЛАГНАЛЫГ БАТАЛГААЖУУЛДАГ

Хэмжилтийн стандарт

- MNS 4585:2025
- MNS 4943:2015
- ISO 46001:2019
- ISO 14064-1:2018
- GHG Protocol

Хөндлөнгийн хяналт

- Иргэдийн оролцоотой хяналт
- Итгэмжлэгдсэн лабораторийн хэмжилт
- Олон улсын итгэмжлэгдсэн хяналт Сингапурын SGS компани
- Ил тод тайлагнал

ЭНЕРЖИ РЕСУРС КОМПАНИЙН ОНЦЛОГ

Хараат бусаар, бие даан гүйцэтгэж, тайлагнасан Монголын анхны компани

МУУҮА-ийн "Хариуцлагатай уул уурхайн кодекс"

Анхдагч 8 компанийн нэг (2019)

ХАРИУЦЛАГАТАЙ УУЛ УУРХАЙН ХЯНАЛТ, БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН ТОГТОЛЦООГ БҮРДҮҮЛСЭН КОМПАНИ

Шигтгээ 1: Өмнөговь аймгийн өрсөлдөх чадварт гарсан өөрчлөлт

Өмнөговь аймаг 2023 онд өрсөлдөх чадварын ерөнхий үнэлгээгээр 81.9 оноотой, 21 аймгаас 4-т эрэмбэлэгдэж, 2012–2023 онд тасралтгүй эхний 5 байрт багтсан. Эдийн засгийн тамир тэнхээгээр 2-т эрэмбэлэгдсэн нь аймгийн өрсөлдөх чадварын хамгийн хүчтэй үзүүлэлт байна.

Аймгуудын өрсөлдөх чадварын индексийн үнэлгээ, 2023 он

Өрсөлдөх чадварын ерөнхий үнэлгээ			Эдийн засгийн тамир тэнхээ, үнэлгээ			Засаглалын үр ашиг, үнэлгээ			Бизнесийн үр ашиг, үнэлгээ			Дэд бүтэц, үнэлгээ		
Орхон	1	100.0	Дорноговь	1	100.0	Орхон	1	100.0	Дархан-Уул	1	100.0	Орхон	1	100.0
Дорноговь	2	98.0	Өмнөговь	2	99.7	Дорноговь	2	99.2	Орхон	2	99.3	Дорноговь	2	98.1
Дархан-Уул	3	95.1	Орхон	3	95.0	Дорнод	3	98.6	Сэлэнгэ	3	99.1	Говьсүмбэр	3	97.3
Өмнөговь	4	81.9	Дархан-Уул	4	92.2	Хэнтий	4	94.2	Увс	4	95.7	Дархан-Уул	4	89.0
Говьсүмбэр	5	81.7	Дорнод	5	86.8	Говьсүмбэр	5	93.9	Дорноговь	5	89.2	Өвөрхангай	5	82.7
Дорнод	6	79.4	Төв	6	81.5	Дархан-Уул	6	93.7	Хөвсгөл	6	85.6	Хэнтий	6	74.0
Сэлэнгэ	7	78.6	Сэлэнгэ	7	75.0	Сүхбаатар	7	80.8	Өвөрхангай	7	85.2	Баян-Өлгий	7	73.2
Хэнтий	8	78.2	Хэнтий	8	65.1	Сэлэнгэ	8	80.4	Говьсүмбэр	8	80.4	Өмнөговь	8	71.0
Өвөрхангай	9	77.3	Архангай	9	64.2	Баянхонгор	9	77.4	Хэнтий	9	78.7	Ховд	9	67.7
Увс	10	66.7	Сүхбаатар	10	63.8	Төв	10	76.6	Баян-Өлгий	10	76.8	Хөвсгөл	10	63.5
Сүхбаатар	11	64.1	Өвөрхангай	11	61.3	Өмнөговь	11	75.7	Өмнөговь	11	75.6	Дорнод	11	57.3
Төв	12	63.8	Увс	12	55.5	Өвөрхангай	12	74.5	Дорнод	12	75.2	Сэлэнгэ	12	56.6
Баян-Өлгий	13	63.5	Говьсүмбэр	13	52.7	Увс	13	64.6	Ховд	13	75.1	Сүхбаатар	13	54.5
Ховд	14	62.2	Булган	14	50.2	Баян-Өлгий	14	64.0	Төв	14	68.0	Увс	14	47.2
Хөвсгөл	15	57.3	Ховд	15	48.9	Архангай	15	56.5	Баянхонгор	15	66.3	Баянхонгор	15	41.2
Баянхонгор	16	55.5	Говь-Алтай	16	41.8	Говь-Алтай	16	56.1	Сүхбаатар	16	57.6	Дундговь	16	37.3
Архангай	17	48.9	Баянхонгор	17	39.2	Булган	17	54.4	Завхан	17	45.6	Булган	17	35.2
Булган	18	40.1	Баян-Өлгий	18	36.0	Ховд	18	50.6	Архангай	18	45.6	Завхан	18	29.6
Говь-Алтай	19	36.7	Хөвсгөл	19	35.5	Хөвсгөл	19	36.5	Дундговь	19	34.1	Төв	19	29.5
Завхан	20	35.7	Дундговь	20	33.9	Дундговь	20	31.7	Говь-Алтай	20	23.4	Архангай	20	29.1
Дундговь	21	34.9	Завхан	21	33.7	Завхан	21	31.0	Булган	21	21.7	Говь-Алтай	21	28.1

Шигтгээ 2: Өмнөговь аймгийн хүн ам, хүний хөгжилд гарсан өөрчлөлт

Өмнөговь аймгийн цэвэр шилжилтийн урсгал 2009 оноос эерэг чиглэлд өөрчлөгдөж, сүүлийн жилүүдэд хүн ам татах хандлага эрчимжсэн. Үүний зэрэгцээ хүний хөгжлийн индекс 2009–2025 онд 7.3%-аар өсөж, 2025 онд улсын дунджаас 3.9%-аар өндөр байна.

Өмнөговь аймгийн цэвэр шилжилт (шилжин явсан хүний тоо – шилжин ирсэн хүний тоо)

Өмнөговь аймгийн хүний хөгжлийн индекс

2009 он

0.752

+ 0.055

нэгж

2025 он

0.807

+ 7.3%

нэмэгджээ.

Улсын
дунджаас
(2025 он)

0.030

нэгж

3.9%

өндөр
байна.

21 аймаг, нийслэлээс

Улаанбаатар хот

Орхон аймаг

дараа

3-р

байранд

эрэмбэлэгдэж
байна.

Бүрэлдэхүүн хэсгээр нь авч үзвэл

Эрүүл мэнд – хүн амын
дундаж наслалт

8-р

байранд

Боловсрол – хүн амын
боловсролын түвшин

9-р

байранд

Эдийн засаг – нэг хүнд
ногдох ҮНО

9-р

байранд

Шигтгээ 3: Өмнөговь аймгийн өрхийн дундаж хадгаламжийн харьцуулалт

2025 онд:

Өмнөговь аймгийн нэг өрхөд ногдох дундаж хадгаламжийн хэмжээ 12.3 сая төгрөг байсан нь аймгуудын дунджаас 2.4 сая төгрөгөөр буюу **24.4%-аар өндөр байна.**

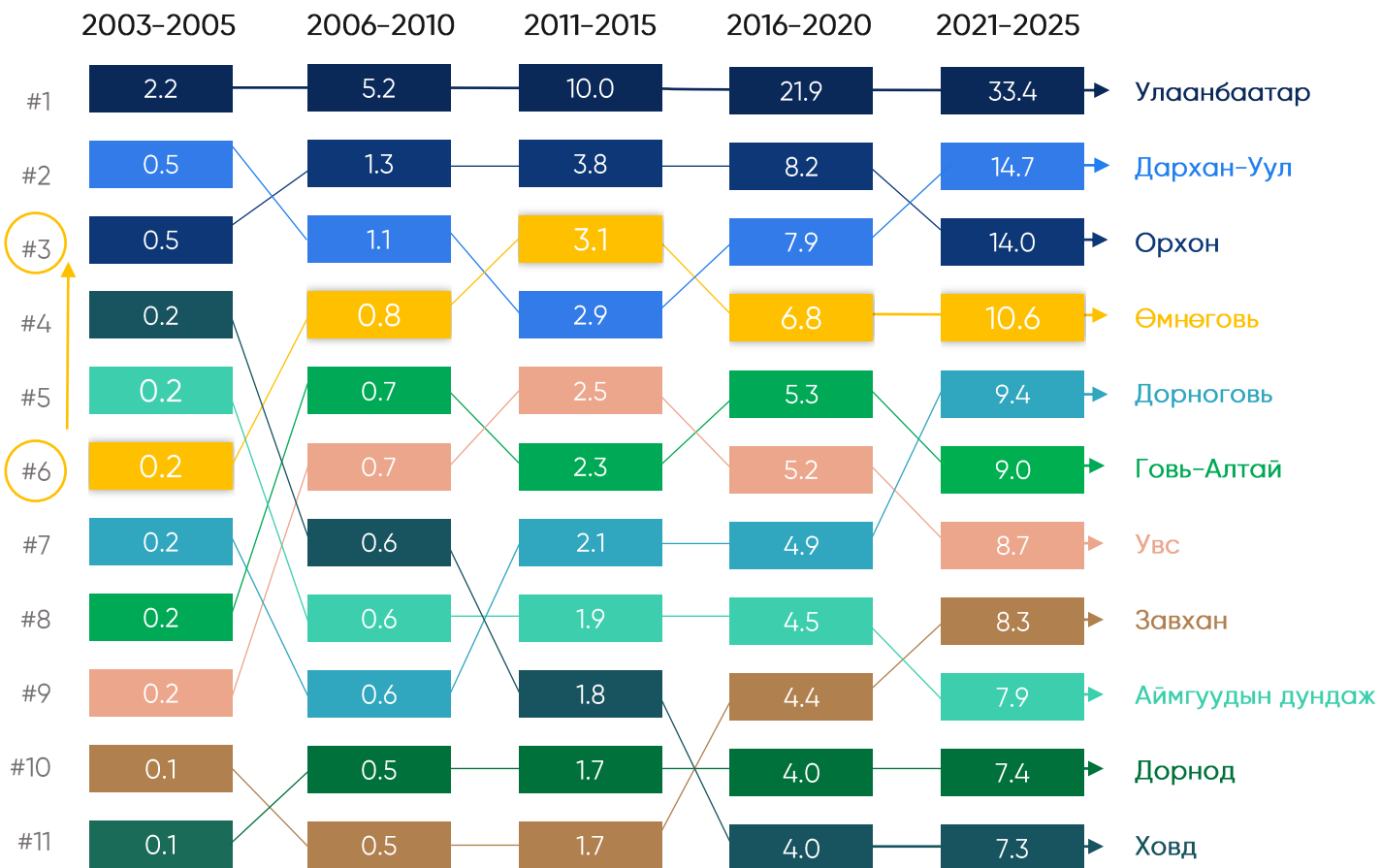
Нэг өрхөд ногдох дундаж хадгаламжийн хэмжээ, аймаг, нийслэлээр, сая төгрөг

↗ 24.4%

Өмнөговь аймаг нэг өрхөд ногдох дундаж хадгаламжийн хэмжээгээрээ 2003–2005 онд эхний зургаад байсан бол 2006–2010 онд 2 байр ахиж дөрөвдүгээрт, 2011–2015 онд 3 байраар ахиж гуравдугаарт орсон нь Энержи Ресурс компани орон нутгийн иргэдийн амьжиргаанд хэрхэн нөлөөлснийг харуулж байна. 2016–2025 оны хооронд тогтмол эхний 4 дүгээр байрт багтаж байжээ.

Нэг өрхөд ногдох дундаж хадгаламжийн хэмжээ болон харьцуулсан эрэмбэ, аймаг, нийслэлээр, сая төгрөг

Хан-Уул дүүрэг, 18-р хороо, Нийслэл хүрээ өргөн чөлөө, Парк гарден плаза,
12 давхарт, Монгол Улс, Улаанбаатар хот